

CARTULARI DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

L'INSTITUT VISITA

**EL MONESTIR DE
SANT BENET DE BAGES**

AQUESTA PUBLICACIÓ ES DISTRIBUEIX A TOTS ELS GENRES OFICIALS I CULTURALS DEL NOSTRE PAÍS I A L'ESTRANGER

RELACIÓ DELS CASALS CATALANS QUE REBEN EL CARTULARI DE L'INSTITUT

DINS L'ESTAT ESPANYOL:

Llar Catalana de La Coruña. - A Coruña
Centre Català de Córdoba. - Córdoba
Casal de Catalunya a Guipuskoa. - Donostia
Cercle Català d'Araba. - Gazteiz
Casa Catalana de Las Palmas. - Las Palmas de Gran Canaria
Cercle Català de Madrid. - Madrid
Casal Català de Menorca. - Maó
Casa Catalana de Mallorca. - Palma de Mallorca
Casal Català de Navarra. - Pamplona
Casa Catalana de Saragossa. - Zaragoza

A L'ESTRANGER:

ALEMANYA

Associació Catalana d'Essen Essen - Borbeck.
Casal Català d'Hannover, e.V. Hidesheim.
Centre Cultural Català de Colònia, e.V. Köln.
Deutscher Katalanistenverband Münster in Westfalen.

ANDORRA

Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra, Andorra la Vella.

ARGENTINA

Casal Català de Bahía Blanca, Bahía Blanca.
Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat", Buenos Aires.
Associació Civil Grup d'Empresaris Catalans de l'Argentina (GREC), Buenos Aires.
Casal de Catalunya de Buenos Aires, Buenos Aires.
Les Quatre Barres, Buenos Aires.
Casal Català de Córdoba, Córdoba.
Casal dels Països Catalans de La Plata, La Plata.
Centre Català de Mendoza, Mendoza.
Mutual Catalana Germanor, Mendoza. Casal de Catalunya de Paraná, Paraná, Entre Ríos.
Agrupació Catalana de Pergamino, Pergamino.
Centre Català de Rosario, Rosario.
Casa Catalana de Bariloche, San Carlos de Bariloche.
Centre Català de Venado Tuerto, Venado Tuerto, Santa Fe.

AUSTRÀLIA

Radiodifusió Catalana East Brighton, Victòria.

AUSTRIA

Casal Català de Viena, Viena.
Casal Català of New South Wales Bexley, New South Wales.

BÈLGICA

Casal Català de Brussel·les, Bruxelles. Centre Josep Carner - Amics de la Cultura Catalana, Bruxelles.

BRASIL

Catalònia - Grup de Catalans de Sao Paulo São Paulo - SP.

Instituto Brasileiro de Filosofia e Ciência Raimundo Lúlio (Ramon Lull) São Paulo - SP.

CANADÀ

Casal Cultural Muntaner Montmagny, Quebec.
Casal dels Països Catalans de Toronto, Toronto, Ontario.
Casal Català de Vancouver Vancouver, BC.

COLÒMBIA

Casal Català d'Antiòquia, Emvigado.
Camunitat Catalana de Colòmbia, Santa Fe de Bogotá, DC.

COSTA RICA

Casal Català de Costa Rica, San José.

CUBA

Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, La Habana.

DINAMARCA

Casal Català de Copenhaguen, Copenhaguen.

EL SALVADOR

Casal Català de El Salvador, San Salvador.

EQUADOR

Casal Català de Guayaquil, Guayaquil.
Asociación Catalana Ecuatoriana de Negocios (ACEN), Quito.
Casal Català de Quito, Quito.

ESTATS UNITS

Fundació Paulí Bellet, Bethesda, MD.
Casal dels Catalans de Califòrnia, El Segundo CA.
North American Catalan Society, Inc Nashville TN.
Casal Català del Nord de Califòrnia Oakland, CA.
Casal del Catalan d'Utah, Salt Lake City, Utah.
Americam Institute for Catalan Studies Spring TX.

FRANCA

Aire Nou de Bao, Bao.
Cercle Català de Marsella, Marseille.
Casal Català de Grenoble, Grenoble.
Casal de Catalunya de París, París.
Centre Cultural Català de Perpinyà, Perpinyà.
Amical dels Catalans d'Alsàcia, Stransbourg.
Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, Toulouse.

GUATEMALA

Casal Català de Guatemala, Guatemala, CA.

GUINEA EQUATORIAL

Casal Català de Guinea Equatorial, Bata.

HONDURAS

Associació Catalana d'Hondures, San Pedro de Sula.

IRLANDA

Irish Catalan Society, Dublin.

ITÀLIA

Associació Catalana a Roma, Roma.

JAPÓ

Centre Català de Kansai, Osaka.

LUXEMBURG

Centre Català de Luxemburg, Luxembourg.

MÈXIC

Centre Català de Guadalajara, Guadalajara, Jalisco.
Casal Català de la Península del Yucatán, A.C. Mérida, YU.
Club de Empresarios Catalanes en Mèxic, México D.F.
Orfeó Català de Mèxic, A.C. México D.F.
Casal Català de Puebla, A.C. Puebla.
Casal Virolai, A.C. Querétaro, QRT.

PARAGUAI

Centre Català d'Asunción, Asunción.

PAÏSOS BAIXOS

Casal Català dels Països Baixos, Oousterhout NB.

PERÚ

Casal Catalana del Perú, Lima.

PUERTO RICO

Casal Català de Puerto Rico, San Juan de Puerto Rico.

REGNE UNIT

Agrupació Nacionalista Catalana de la Gran Bretanya, Bournemouth.

REPÚBLICA DOMINICANA

Casal Català de Santo Domingo, Santo Domingo.

SUÏSSA

Casa Nostra de Basilea, Birsfelden.
Cercle Català de Winterthur-Schaffhausen, Brütten.
Amics Catalans de Berna, Köniz.
Centre Català de Lausane, Lausanne.
Casa Nostra de Suïssa, Wallisellen.
Casa Nostra Baden - Wettingen / Grup Montseny Wettingen.
Casa Nostra de Zürich, Zürich.

URUGUAI

Associació d'Empresaris d'Ascendència Catalana a l'Uruguai (ASEACU), Montevideo.
Casal Català de Montevideo, Montevideo.

VENEÇUELA

Centre Català de Caracas, Caracas.
Associació Nova Catalunya de Joan Orpí Puerto de la Cruz, Anzoátegui.

XILE

Agrupació d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AEAC), Santiago de Xile.
Centre Català de Santiago de Xile, Santiago de Xile.
Federació d'Entitats Empresarials d'Ascendència Catalana d'America, Santiago de Xile.
Centre Català Viña del Mar, Viña del Mar.

XINA

Catalan Association of China, Hong Kong.

LAS VELAS

DE

Mariano®

Fabricación de todo tipos de velas y velones, siguiendo el método, artesanal en toda su elaboración. Máxima calidad en todas las materias primas.

Artesanía,
Tradición y
Sabiduría



CERERA MARYAM, S.L. Polígono Industrial Can Castells

CL/ Juan de la Cierva, 8 d, - 08420 - Canovelles - Barcelona

(SPAIN) telf. (34) 93 840 02 39 fax. (34) 93 840 13 04

Edita:
l'Institut d'Estudis Històrics
Medievals de Catalunya



Direcció:
Jaume Bertomeu



Cap de Redacció:
Lluís Goberna



**Coordinació i
Disseny:**
Lluïsa Goberna



Webmaster:
Lluís Teruel

Consell de Redacció Col·laboradors:

Bartomeu Bioque
Maribel Gallèn
Àngel Gordon
Francesc Panyella
M^a Lluïsa Pujol
Tamara San Agérico
Joana Tarín

Corrector:

Joan Anton Font

Redacció i Administració:

Av. Paral·lel, 98, esc.B entre.2a.
08015 BARCELONA
Tels. 93 442 78 88
93 325 77 91
Fax 93 441 97 01

E-mail:

estament@auna.com
www.cartulari.com

Capçalera:

Copy-Art-Institut.

Impressió:

GAM Serveis Reprogràfics.

Dipòsit Legal: B-51863-01

Els articles signats són de la sola responsabilitat de l'autor i l'equip del Cartulari no necessàriament ha d'estar d'acord amb el contingut dels mateixos.

Benvolguts amics:

Hem arribat a poc a poc, pas a pas i quasi sense adonar-nos a l'edició del CARTULARI nº 17 de la segona època.

Com heu pogut comprovar en tots aquests anys l'Institut ha estat al marge d'afers i crispacions polítiques, però això sí, intentem que la nostra tasca sigui principalment la divulgació de la llengua, la història i la cultura catalanes. Dins de les nostres possibilitats intentem donar a conèixer una part de la història passada i actual del nostre país.

Seguim intentant connectar amb els catalans fora del país, a través dels **Casals Catalans**, els quals segueixen rebent el CARTULARI. La prova d'això, com veureu a l'interior, és un treball força interessant sobre l'**Abadia de Sant Víctor a Marsella**, vinculada amb la nostra terra, escrit pel **President del Cercle Català de Marsella** en **Francesc Panyella**, a qui des d'aquestes pàgines agraïm la seva col·laboració.

Podeu llegir també el reportatge sobre la Visita al **Monestir de Sant Benet de Bages** que l'Institut va realitzar el passat novembre i la interessant visita per la **Barcelona Medieval** de la mà d'en **Bartomeu Bioque**. I tot un luxe, gaudir de les **Joies medievals**, els **Còdexs de l'Edat Mitjana**, autèntiques obres d'art i que avui dia l'editorial **M. Moleiro** reproduceix amb total fidelitat elaborant quasi-originals.

També hem de destacar el treball de cobrir la informació que va fer l'equip de redacció del CARTULARI, durant els dies de la visita del **Dalai Lama a Barcelona**. Com també, **La Nova Ruta de Marco Polo**, el complet reportatge de viatges dins de la sèrie **Grans rutes**, de **Maria Lluïsa Pujol**.

Fins al proper mes de juny, en un nou lliurament del CARTULARI 18, l'equip de redacció us desitgem unes **Bones Festes Nadalenques**.

Jaume Bertomeu i Julià



**INSTITUT D'ESTUDIS HISTÒRICS
MEDIEVALS DE CATALUNYA**

Aquest CARTULARI és el portaveu de l'Institut, de publicació semestral. És una entitat convenientment legalitzada i domiciliada al Cap i Casal de Catalunya, i que té per finalitat aplegar als aficionats a la història medieval de Catalunya i altres activitats del nostre País.



Amb el suport de:
Generalitat de Catalunya - Departament de Cultura

CARTULARI

DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA
NÚMERO 17

L'Abadia de Sant Víctor i Catalunya.....16

Però la que avui ens interessa, i a la qual dedicarem aquestes ratlles, és l'Abadia de Sant Víctor, a Marsella, la qual, a partir de finals del segle X fins ben entrat el segle XII, en què comença la seva pèrdua d'influència, jugà un paper preponderant en la consolidació de les conquestes cristianes.



Monestir de Sant Benet.....20 de Bages

Sant Benet fou fundat al segle X, al voltant del 960, pel noble Sal·la i la seva esposa Ricarda, la família de la qual ostentava el vescomtat d'Osona. Sal·la va fer un viatge a Roma per demanar permís a la Santa Seu per poder fundar un monestir dintre de les seves terres. El monestir de monjos benedictins va quedar sota la dependència directa de Roma.



Portada	1
Monestir de Sant Benet de Bages.	
Casals Catalans	2
Relació dels Casals d'arreu del món.	
Editorial	3
Redacció i administració.	
Informa	5
Les nostres activitats.	
Sopar d'Estiu	6
Presentació CARTULARI 16.	
Visita a la Barcelona oculta Medieval	10
Vaig Decidir i vaig aprendre	15
Joies Medievals	27
El Dalai Lama Visita Barcelona	30
Notícies	45

Foto portada de:
Lluïsa Goberna

La Nova Ruta Marco Polo.....36

De la Ciutat Comtal a la Ciutat Prohibida.

La Nova Ruta Marco Polo, nom donat a aquesta travessia que va durar 43 dies, vol ser també un homenatge al viatger i comerciant Venecià Marco Polo, un model d'inspiració per a la gent a qui li agrada moure's pel món. La Ruta que proposem va de Barcelona a Beijing per continuar, amb el Transmongolià, fins a Moscou.



Informa



29 de juny 2007

Sopar presentació de la revista **CARTULARI 16**, a la terrassa de l'**HOTEL VILLA EMILIA** de Barcelona. Posterior sorteig de regals i lliurament de Cartularis als assistents.



9-10-11 setembre 2007

L'equip de redacció del **CARTULARI** va cobrir la visita del **Dalai Lama a Barcelona**. Durant tres dies va assistir a tots els actes que es van celebrar amb motiu de la seva estada a la nostra ciutat..



20 d'octubre 2007

L'Institut va visitar la **Barcelona oculta i Medieval**. Vam fer un recorregut pel casc antic de Barcelona de la mà d'en **Bartomeu Bioque**, que ens va descobrir una Barcelona diferent, plena de simbologia. Després vàrem fer un dinar al **Restaurant Tasca i Vins**.



17 de novembre 2007

L'Institut visita el **Monestir de Sant Benet de Bages**, que després d'una acurada reforma que ha portat a terme **Caixa Manresa**, s'ha convertit en un centre d'investigació, cultural i lleure, anomenat **MÓN SANT BENET**. Posterior dinar al **Restaurant Can Ferrer**, a **Sant Fruitós de Bages**



Forest & Carrillo

Asesores



Gestión Empresarial -Fiscal-Contable -Laboral-Jurídica.

*Avda. del Paral·lel, 98 esc.B. entr.2a.
BARCELONA 08015 (SPAIN)
Telf. 93 442 78 88 Fax 93 441 97 01*

*[e-mail:asesores@forest-carrillo.com](mailto:asesores@forest-carrillo.com)
www.forest-carrillo.com*

Para información de nuestros servicios y equipo de profesionales, les recomendamos visite nuestra página WEB.



ADMINISTRADOR DE FINQUES

FINQUES CLARAMUNT

Administra, lloga, ven.
Gestió i inversió immobiliària.
20 anys al vostre servei.

C/. Prats de Molló, 10
Telf. 93 201 85 16 Fax 93 200 90 09
08021 - BARCELONA

SOPAR d'Estiu



Per Lluís Goberna

Aquesta vegada vàrem celebrar el lliurament del **CARTULARI**, també a l'**HOTEL VILLA EMILIA**. La música de piano amb què vàrem ser rebuts a l'anterior sopar va ser substituïda en aquesta ocasió per una copa de cava de benvinguda. Tot això a la magnífica terrassa de l'hotel, en una esplèndida nit de finals de juny.

A la nostra taula vàrem coincidir amb l'escriptor en **Joan Ventura**, autor del llibre "**LA MASMORRA**". El recomano. És un llibre que es pot considerar un tros de la nostra història.

Després de l'informal sopar fred que ens van servir, es va procedir al lliurament del **CARTULARI** n° 16, que com sempre va ser molt ben acollit.





L'ambient era magnífic, ja que la fresca de la terrassa, amb una excel·lent decoració, apaivagava la calor del dia. Llavors va començar el sorteig de regals amb què la sort va acontentar molts dels presents. Els regals eren com sempre escollits i de qualitat.

En el decurs de l'acte es va projectar la pel·lícula de la darrera Ceremonia d'Investidura de l'Estament de **Cavallers Nobles del Principat de Catalunya**, que es va celebrar a la **Col·legiata del Castell i Parador de Cardona**. Ens la va presentar el seu autor, l'amic i membre de l'Institut i l'Estament, en **Jordi Bonet**.

Presentació

CARTULARI 16





Per acabar la festa, en un ambient relaxat i agradable, es va sentir el **"CUMPLEAÑOS FELIZ"**, dedicat al President de l'Institut en **Jaume Bertomeu**, que aquell dia complia anys. **Felicitats!**

A la matinada vàrem donar per acabada la festa, esperant la propera ocasió per reunir-nos en el **Sopar de Germanor**, per a la presentació del proper **CARTULARI**. ☐





H. DE J. PANADES S.L.

CASA FUNDADA EN EL 1900

*FLORS, PLANTES,
ARTICLES DECORACIÓ,
ORNAMENTS NADALENCES,
ACCESORIS DE FLORISTERIA.*

C./ESGLÉSIA, 18 08780 PALLEJÀ
T.I FAX 936633055 BARCELONA

www.hjpanades.com

www.barrinet.net/hjpanades

**ASOCIACIÓN DE
PARAPSIKÓLOGOS
DE CATALUNYA**



ÁNGEL GORDON

- Profesor de control mental y cultura psíquica
- Hipnólogo
- Musicoterapeuta



93 459 22 55

08009 BARCELONA
Av. Diagonal, 329, 3º 2ª
Fax: 93 459 24 05
www.paginasamarillas.es

Asesoría Fiscal, Contable y Seguros Generales



José María Manubens Guillamón

Calle Camí Ral, 389 2º
08301 Mataró (Barcelona)
Teléfono 93-796-48-36



e-mail jmmanubens@hotmail.com

L'Institut va fer el passat 20 d'octubre un recorregut cultural pel casc antic de Barcelona. Vàrem descobrir una Barcelona diferent, màgica i misteriosa, plena de símbols en les pedres de les façanes dels seus emblemàtics edificis d'època medieval. Com així també fets històrics i llegendes, que ens van tranportar a través del temps.

VISITA A LA BARCELONA OCULTA MIEVIAL

Tots els que vàrem fer aquesta visita vàrem gaudir de tot el recorregut escoltant les interessants i suggestives explicacions que ens va fer en **Bartomeu Bioque**, que no ens va deixar decaure l'entusiasme i l'interès pels seus comentaris plens de bon saber. Els que hem gaudit de les seves conferències i altres visites que ha organitzat l'Institut, en les quals també ens ha fet de guia, no ens deixen mai de sorprendre els seus amplis coneixements i l'entusiasme amb què ho explica i que fa que als que l'escoltem se'ns contagiïn les ganes de saber més coses sobre uns temes que ens acosten a la història del nostre passat, des d'una perspectiva menys ortodoxa, però molt enriquidora.

Aquesta visita va ser liderada per l'empresa **BCNSALAMANDRA**, de la qual l'amic Bioque es un dels membres fundadors. **Aquesta és una nova empresa dedicada a fer visites per Barcelona, descobrint una ciutat diferent i oculta**, descobrint símbols que a primera vista, amb l'ull profà no es veuen, i llegendes que potser desconeixem.

Vàrem visitar l'Església de Santa Anna, el carrer Comtal, amb les seves llegendes, el carrer Estruc Sacanera, que recorda l'alquimista medieval, el carrer Amargós, l'exterior de la Catedral i voltants, Plaça del Rei i muralles, carrer Paradís on hi ha l'emblemàtic Centre Excursionista de Catalunya amb tota la seva història, exterior de Santa Maria del Mar, per acabar al Pla de Palau. **Tot un viatge al passat medieval de Barcelona i que ens va fer obrir els ulls, veure aquests racons amb una altra mirada, ja que potser havíem passat anteriorment sense observar molts dels detalls que en aquesta visita se'ns van fer visibles.**



En arribar al Carrer dels Arcs vàrem poder gaudir de la Mostra "Dali escultor", convidats pel seu director, en Joan Xavier Bofill. La mostra, ubicada a la Sala Güell del Palau Pignatelli, seu del Reial Cercle Artístic,

va encantar tothom, ja que vàrem poder apreciar la gran quantitat d'obres, entre quadres i escultures, del genial pintor.



Interior de la Sala Güell, amb escultures de Dalí

Després de caminar per aquests emblemàtics carrers vàrem anar a fer un bon àpat al Restaurant TASCÀ I VINS, on ens van servir un excel·lent i completíssim dinar, que va ser un digne col·lofó a la visita.

Esperem organitzar noves visites tan interessants com aquesta en un proper termini. En les següents pàgines trobareu un article firmat pel mateix **Bartomeu Bioque**, amb el contingut del recorregut que vàrem fer.





Per Bertomeu Bioque

BARRI GÒTIC DE BARCELONA

L'art gòtic té origen francès. Va sorgir cap al 1140 a la província que ja antigament s'anomenava "de França" a la regió entre Compiègne i Bourges, amb París com a centre, la ciutat del rei. Recordem que l'antropologia concedeix com a una de les possibilitats més fermes que el nom de París es remunta a: "PARA ISIS" i que els seus fundadors gaudien de coneixement hermètic. En l'art gòtic l'aspecte poètic l'aporta el vessant celta (*o occidental*) i l'aspecte plàstic, humà, el dona el vessant romànic (*o del sud- mediterrani*).

Suger de St-Denis (1081-1151) era l'abat de l'església on se situa l'aparició de l'Art gòtic el 1122. Aquest es diferenciava molt d'un altre gran personatge de l'època, **Bernat de Claravall (1090-1153)** el gran abat cistercenc, mordaç, polèmic i el monjo més poderós del segle XII, que creia en la vida monacal en estricta obediència i extrema negació de si mateix, sobretot en allò que es refereix a la comoditat personal, alimentació i son. Així opinava de l'abat **Suger** que "*sense vacil·lacions ni demores li donava al Cèsar el que era seu, però no sempre a Déu el que era de Déu*".

Contemporani d'aquests incloem en el nostre breu panorama històric-cultural un altre coetani de **Suger**: el filòsof **Pere Abelard (1079-1142)**.

A l'edat de 35 anys és director de l'escola catedralícia de Notre-Dame. Poc després coneix a **Eloïsa**. En la seva **Historia calamitatum**, **Abelard** explica com prepara la seducció d'aquesta jove, la seva alumna, no per amor, sinó amb els seus sentits encesos. Tenen un fill (...) el matrimoni en secret (...) després segueix l'horrorosa venjança del tutor d'**Eloïsa**, qui ataca per sorpresa **Abelard** i el fa castrar. El famosíssim i altiu professor (...) ha d'ocultar-se en un convent. **St-Denis** l'acull.

"La secta dels amants és diferent de totes les altres; els amants tenen religió i fe pròpies"

Jalal-uddin Rumi

Serveixin aquestes breus notes com a introducció del recorregut pel **Barri Gòtic de Barcelona** perquè penso que reflecteix justament l'esperit que l'anima. És contradictori en la seva construcció; acull obres de gran bellesa, així com llocs foscos. El llenguatge de clarobscur



Església de Santa Anna

impregna les pàgines de l'indret. Així mateix, és contradictori en els personatges que el van convertir en el seu hàbitat natural.



Claustre de l'Església de Santa Anna

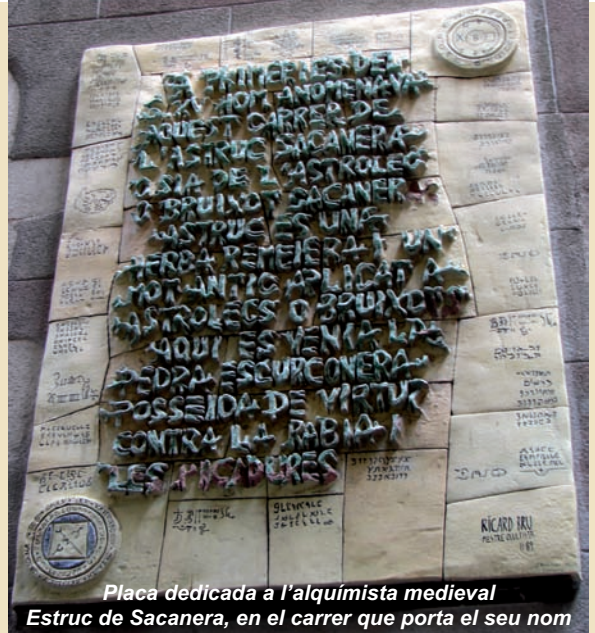
ESGLÉSIA DE SANTA ANNA

Una de les set esglésies principals de la Barcelona gòtica, lloc reservat per a cerimònies reials. **A Santa Anna, a la Bretanya francesa (Brocelàndia, Rennes, Dinan o Nantes) la distingeixen per ser l'avia de Jesús, no la mare de la Verge.** Els santuaris dedicats a **Santa Anna** són molts, en ells no es fa altra cosa que perpetuar antics rituals celebrats en aquells indrets a la **Deessa Mare** primitiva. **Anna, Viviana, Morgana, Morrigan, Diana, Ariadna...** sempre el cult a la **Triple Deessa**: germana, esposa i mare.

Els principals agents sobrenaturals de la poesia popular bretona són les fades i els nans. El nom més corrent de les fades bretones és el de **Korrigan**. Prediuen l'esdevenidor, coneixen l'art de curar les malalties incurables per mitjà de sortilegis que elles ensenyen, diuen, als seus amics.



Interior de Santa Anna



Placa dedicada a l'alquimista medieval Estruc de Sacanera, en el carrer que porta el seu nom

Els seus companys en aquestes arts són uns personatges que freqüentaven el magnífic claustre i l'Església de Santa Anna on figuren, en el mosaic de l'Altar major, els signes del zodíac: fetillers, endevins i mags.

contra les picades de serps. La paraula estrugança va afegir-se al vocabulari en record d'aquest personatge. "Qui diu el que no hauria de dir, escolta el que no voldria escoltar", era una de les seves dites favorites.



Continuem pel carrer Comtal. A l'inici d'aquest carrer amb Pau Claris hi eren els jardins del Palau Reial i allà es troba relatada en un mosaic la llegenda de Fra Garí, que recull en l'àmbit popular el mite del Rei Pescador, Parsifal, Artur i altres personatges mitològics o de llegenda.

En la mateixa zona, recorrerem el Carrer Amargós, lloc on es troben els jardins dels Comtes-Reis de Catalunya i el Carrer de les Magdalenes, que formava part del mateix conjunt. La màgia de les llegendes envolta aquests indrets.



El recorregut ens porta a conèixer el carrer d'Estruc Sacanera, un carrer que la ciutat dedica a un bruixot medieval versat en totes les arts hermètiques; des de la màgia a l'astrologia, passant per l'alquímia i la fetilleria. Es diu que elaborava una pedra molt eficaç com a amulet

Mosaics amb la llegenda de Fra Garí, al carrer Comtal

La llegenda de Fra Garí és la d'un ermità retirat a l'oració a la muntanya de Montserrat, on rep la visita de Guifré el Pilós acompanyat del seu sèquit i la seva filla, la bella Riquilda. A pesar de les seves protestes, el Comte insisteix en què la seva filla es quedi en companyia del monjo, que influït per la serp sedueix i posteriorment mata la jove. Horroritzat per la seva acció es dirigeix a Roma per implorar el perdó del Papa, que no li és concedit. Li mana com a penitència que camini a quatre grapes com els animals, sense barrejar-se amb els homes i sense tallar-se el cabell fins que Déu en la figura d'un nounat el perdoni.

Avisat per la gent de la comarca de la presència d'un estrany animal, el Comte organitza una batuda i atrapen allò que ells consideraven un animal perillós i el traslladen al lloc on avui dia està col·locada la placa, aleshores el Palau Reial. Una de les serventes va observar una cosa ben estranya: l'animal va mullar els dits a l'aigua d'un bassal i es persignava. Avisat el Comte se li apropa i Garí li fa una estranya petició: *Que li deixin veure el seu fill nounat*. Accepta i el nounat - que estranyament parla - li diu que Déu el perdona. S'apropen de nou a Montserrat, aixequen la pedra que ocultava el cos de Riquilda i miraculosament recupera la vida. En veritat la llegenda no és altra cosa que la reconquesta de l'Ànima per part de l'home.



Façana de la Capella de Santa Llúcia



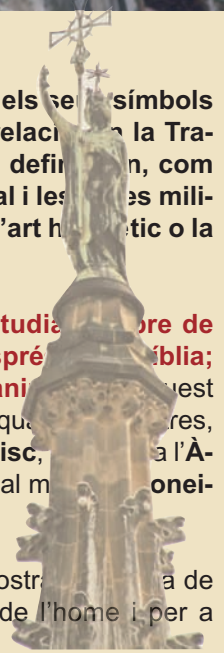
CATEDRAL

La Catedral de Barcelona amaga en els seus símbols i pedres, elements simbòlics que relacionen la Tradició amb les ciències i arts que la defineixen, com són l'alquímia, la cavalleria espiritual i les armes militars, la psicologia, la numerologia, l'art hermèutic o la geometria sagrada.

Una de les històries més terribles de l'època fa referència a l'abat **Copons**, que ho va ser del **Monestir de les Santes Creus**. El cavaller **Copons** va pujar a reclamar els seus tributs a l'abat de **Santes Creus** i com aquest es va negar, en plena celebració de la missa, quan el sacerdot alçava el calze, va treure l'espada i li va tallar la mà. **Té un carrer dedicat al seu nom, la qual cosa indica que es va penedir i per esborrar el seu delictes es va convertir en un dels millors abats i protectors del monestir.**

En el recorregut per l'exterior s'estudia el Bestiari de pedra més llegit a l'Edat Mitjana després de la Bíblia; aquest no és altre que el Bestiari animal. En aquest zoològic particular es troben animals aquàtics, aèries, aeris o ignis. Des de l'Unicorn al Basilisc, passant per l'Àliga o la Serp són una càtedra oberta al màxim coneixement.

La capella de **Santa Llúcia** és una mostra de l'Art Romànic, un art fet a la mida de l'home i per a





Plaça del Rei

Al carrer Paradís, la llegenda diu que hi ha el lloc on es va col·locar la primera pedra, la pedra fundacional de la ciutat de la Barcelona romana, el centre dels dos eixos: *cardus i decamanus* que estaven orientats en direcció a Roma i Tarraco. La importància del lloc queda ressaltada per les restes del Temple d'August, el lloc on va ser sotmesa a judici la jove Santa Eulàlia, que va ser la primera patrona de la ciutat i venerada com a tal.

A la plaça del Rei, el saló del Tinell, i la capella de Santa Àgueda, (en realitat una cristianització de la divinitat celta) delimiten un dels espais més encisadors del

l'home. Afortunadament i com a mostra de respecte a aquells que els van precedir els constructors de la Seu enlloc d'enderrocar-la, van decidir mantenir-la al seu lloc.

La Tradició de l'Orde del Temple i els principis que aquests protegien i encara protegeixen, els trobarem a la porta Nord, la porta de Sant Iu, porta freda i on apareix el guerrer que ha de lluitar per conquerir la Llum.

La Catedral és un cant a la Llum i l'harmonia: des de la bellesa dels vitralls (el més antic dels quals està dedicat a **Maria Magdalena**, s. XIII), la capella de **Sant Marc**, o la de **Raimon de Penyafort** que amaguen les lluites entre el poder Temporal i el poder Espiritual, així com la cripta de **Santa Eulàlia**, la jove màrtir a qui, junt amb la **Santa Creu**, li va ser consagrada la Catedral, el dia **Walpurgis**, a primers de maig del llunyà any de 1298.



Entrada del Centre Excursionista de Catalunya, al Carrer Paradís



Barri Gòtic. A una de les cantonades es troba el que va ser la casa del botxí de la ciutat i a la pròpia plaça es van realitzar alguns dels escassos autos de fe de la Inquisició.

Finalitzem el recorregut dirigint-nos a l'altre cantó de la **Via Laietana** i pel carrer **Princesa** creuarem pels carrers **Boira**, **Barra de Ferro**, **Banyes Vells**, **Mirallers** fins arribar a l'altra gran catedral gòtica: **Santa Maria del Mar**, que conté igualment magnífiques bel·leses i secrets. Ens dirigim al **Pla de Palau**, lloc de gran tradició i que conté una de les cases més misterioses de la ciutat, la casa **Xifré**, a la qual, juntament amb **Santa Maria del Mar**, tal vegada li dedicarem una visita en una altra ocasió. ☐

Vaig DECIDIR i vaig APRENDRE

p
e
n
s
a
m
ents

I així, després de tant esperar,
un dia com qualsevol altre vaig decidir triomfar;
vaig decidir no esperar les oportunitats
sinó cercar-les jo mateix;
vaig decidir veure cada problema com l'oportunitat
de trobar una solució;
vaig decidir veure cada desert com l'oportunitat
de trobar un oasi;
vaig decidir veure cada nit com un misteri a resoldre;
vaig decidir veure cada dia com una nova
oportunitat de ser feliç.

Aquell dia vaig descobrir que el meu únic rival
no era altre que les meves pròpies debilitats,
i que en aquestes hi és l'única i millor forma
de superar-nos.

Aquell dia vaig deixar de tenir por a perdre
i vaig començar a témer no guanyar.

Vaig descobrir que jo no era el millor i que potser
no vaig ser-ho mai.

Em va deixar d'importar qui guanyava o perdia,
ara m'importa simplement saber-me millor
que ahir.

Vaig aprendre que el més difícil no és arribar al cim,
sinó no deixar mai de pujar.

Vaig aprendre que el millor triomf que puc tenir
és tenir el dret d'anomenar algú «amic».

Vaig aprendre que l'amor és més que un simple estat
d'enamorament, l'amor és una "filosofia de vida".

Vaig aprendre que he de deixar de ser un reflex
dels meus escassos triomfs passats.

Vaig aprendre que he de ser la meva pròpia
tènue llum d'aquest present.

Vaig aprendre que de res no serveix ser llum
si no has d'il·luminar el camí dels altres.

Vaig aprendre que els somnis només són per
fer-se realitat.

Des d'aquell dia ja no dormo per descansar,
ara simplement dormo per somniar...

Àngel Gordon

L'ABADIA DE SANT VÍCTOR I CATALUNYA



Per Francesc Panyella
President del
Cercle Català de Marsella



Abadia de Sant Víctor - Marsella

EN EL PERÍODE DE LA RECÒNQUESTA, DUES ABADIES DE LA GÀL·LIA HAVIEN DE JUGAR UN PAPER IMPORTANTÍSSIM A CATALUNYA I A CASTELLA. EN AQUESTA ÚLTIMA, L'ABADIA DE CLUNY, FUNDADA EL 910 PER GUILLEM EL PIADÓS, DUC D'AQUITÀNIA, HAVIA DE FER ESFORÇOS DESESPERATS PER TAL D'INSTAURAR, DE NOU, LES CÒNCEPCIONS CRISTIANES CÒNFORMES ALS CÒNCEPTES DE ROMA, PUIX SI BÉ ELS HABITANTS HAVIEN GUARDAT LA SEVA ANTIGA FE SOTA LA LLARGA DÒMINACIÓ MUSULMANA, AQUESTA ERA PRACTICADA AMB LA LLENGUA I ELS RITUS ÀRABS.

Però la que avui ens interessa, i a la qual dedicarem aquestes ratlles, és l'Abadia de Sant Víctor, a Marsella, la qual, a partir de finals del segle X fins ben entrat el segle XII, en què comença la seva pèrdua d'influència, jugà un paper preponderant en la consolidació de les conquestes cristianes i va reforçar la presència i la influència dels monjos marsellesos entre les comunitats religioses de Catalunya. Es més, podríem dir que, políticament i en interès dels abats que s'hi succeïren, es trobà en els entrenats que portaren els comtes catalans a esdevenir, a poc a poc, els amos i senyors de Provença. Aquest període que el podríem situar cap a la meitat del segle XI amb el casament d'en **Gilbert de Gevaudan i Carlat, descendent dels comtes de Besalú, amb Gerbere, hereva del comtat de Provença, pares de Dolça, la qual seria la muller d'en Ramon-Berenguer III, hereu del comtat de Barcelona,** acabaria el segle XV amb el regnat de **Violant, esposa de Lluís II d'Anjou, comte de Provença, i filla del Comte-Rei de Catalunya i Aragó, Joan I el Caçador;** per la qual cosa, a la mort de **Martí l'Humà,** pretenia per al seu fill **Lluís III** la corona deixada vacant.



Alfons I Jordà de Tolosa i Ramon Berenguer III.

Miniatura que il·lustra el pacte entre tots dos pel repartiment de Provença

Per començar, cal tenir present que les incursions i ocupacions sarraïnes a tota la costa de Provença i del Languadoc havien fet estralls a quasi totes les ciutats. Marsella, com altres, no escapà als saquejos i a la presència musulmana i no és fins el 977, gràcies a l'acció

dels bisbes i dels vescomtes de Marsella que amb l'acabament de la restauració de l'Abadia, aquesta comença a prendre una importància cada dia més gran, amb la congregació de monjos benedictins vinguts, molt probablement, de Cluny.

Però serà, sobretot sota la direcció de l'abat Isarn, arribat de Pamiers als voltants del 990, i segons alguns historiadors de descendència catalana, que l'abadia prendrà una gran volada i començarà la seva influència a Catalunya. Isarn serà elegit Abat de Sant Víctor el 1020, als 43 anys. De la presència de l'abat Isarn en aquest període ens en podem donar compte, avui encara, amb una visita a l'abadia. Prenent com a base l'obra de l'abat Oliba, bisbe de Vic i abat de Ripoll i de Cuixà, que instaurà la *'Treva de Déu'* el 1033 en el col·loqui de Toluges, Isarn participa en els sínodes d'Arles i Niça, al costat d'Odilon de Cluny i de Raiaband, arquebisbe d'Arles, per tal d'eixamplar els postulats pacífics, enfront dels estralls de les guerres constants de l'època, en les quals els senyors feudals feien i desfeien en perjudici de la gent més pobre.



Detall del sarcòfac de l'abat Isarn, a l'Abadia de Sant Víctor

El primer Monestir català que es regirà segons els preceptes benedictins de Sant Víctor, serà el Monestir de Sant Miquel del Fai. De fet, el 1042 Gombau de Besora -germà del canonge de Barcelona Oliba, que més tard fou bisbe d'Elna, i de l'abadessa de Sant Joan de les Abadesses- decideix anar a combatre els sarraïns i fa donació del Monestir a l'abat Isarn per tal que la disciplina monàstica -segons Sant Benet- hi sigui respectada, puix en aquells temps era cosa corrent la pràctica de la simonia, que consistia a comprar i vendre coses sagrades, jurisdiccions eclesiàstiques, ordenacions de bis-

català en terres d'alarbs. Poc temps després, el 1048, la comtessa Ermessenda, filla del comte de Carcassona i vídua del comte de Barcelona Ramon Borrell I, àvia de Ramon Berenguer I, fa donació del Monestir de Sant Pol de Mar a l'abat Pere, successor de l'abat Isarn. Per tenir una idea del lligam de parentiu de la noblesa catalana, cal pensar que

Mir Geribert, casat amb Guisla, filla de Gombau de Besora, que ha jurat defensar i protegir Sant Miquel del Fai, era fill d'Ermerganda, germana de Ramon Borrell I; cosa que no el dificultà per dirigir la revolta dels nobles contra el comte Ramon Berenguer I, per tal d'eixamplar els seus privilegis en perjudici de la pagesia lliure.

És aquest mateix Mir Geribert qui farà donació el 1052 als monjos marselesos, del Monestir de Sant Sebastià dels Gorgs, prop de Vilafranca del Penedès. Seguiran uns anys de calma i de nou creix la influència de Sant Víctor a Catalunya. Aquesta vegada serà el comte Bernard II de Besalú qui en serà el factor. Uneix a Sant Víctor l'abadia de Ripoll el 1010 amb tots els priorats sota la seva influència. Sant Pere de Besalú ho serà el 1071, Sant Esteve de Banyoles, pels voltants del 1081 i, per fi, Sant Joan de les Abadesses el 1083. L'expansió dels monjos marselesos continuava en passar sota la seva direcció espiritual les Abadies de Sant Miquel de Cuixà i Sant Martí del Canigó el 1491, responent a



Monestir de Sant Miquel del Fai

bes i canonges, etc. L'abat Isarn anirà al Monestir per tal de trobar-se amb els comtes de Barcelona, Ramon Berenguer I i la seva esposa Isabel de Trencavel, per tal que l'ajudin a rescatar els monjos del monestir de Villa de Lerins. Fets captius pels moros de Tortosa, en una de les seves ràtzies, les quals esdevindran cada dia menys freqüents a mesura que avança i es consolida el poder



Abadia de Sant Martí del Canigó. Catalunya Nord

la petició feta pel comte de Cerdanya, Guillem. Per fi, Santa Maria de Gerri s'incorpora el 1096. Amb estires i arronses, altres Monestirs venien a posar-se sota la tutela de Sant Víctor: Nostra Senyora de Riudaura, Sant Fèlix de Galligans, Sant Feliu de Guíxols, etc. Entre els segles XII i XIV ho feren els priorats de Sant Tomàs de Fluvià i de Sant Joan les Fonts.

La influència espiritual i com dièiem al començament “política” de Sant Víctor, pren tota la seva magnitud amb el nomenament de l'abat **Bernard** el 1065, al qual succeí a la seva mort el seu germà l'abat **Ricard**. Els dos eren fills de la casa comtal de **Gevaudan**, que a més comprenia els comtats de **Carlat** i **Millau**. El seu pare, el comte **Ricard II**, s'havia casat amb **Rixinde de Narbona**, filla de **Berenguer I de Narbona** i de **Garsenda de Besalú**. L'hereu dels comtats de **Gevaudan**, **Gilbert**, nebot dels dos abats es casaria amb **Gerbere**, de manera que s'incorporaven els seus dominis a la casa de **Provença**. **Les coses quedarien arrodonides el 1112, amb el casament de la seva filla Dolça de Provença, amb en Ramon Berenguer III, comte de Barcelona, Ausona i Girona**, el qual recuperava els comtats de **Besalú** i de



Tomba de Ramon Berenguer III, al monestir de Ripoll

prés d'haver posat orde al **Monestir**, fou convingut que l'**Abat Girbert** continuaria les seves funcions; però **Sant Víctor** es guardava el dret d'anomenar l'abat i el de correcció sobre els monjos. El poder de l'abat marsellès **Ricard**, era immens, puix al mateix temps havia estat nomenat pel papa cardenal i legat prop del rei de **Castella, Lleó i Galícia, Alfons VI**, en la tasca d'ajudar els monjos **Clunyens** en la seva empresa de cristianització d'aquests territoris.

Amb l'ajuda de **Bernard III, Comte de Besalú**, l'abat **Ricard**, aprofitant algunes discòrdies dels monjos de **Ripoll**, expulsà els canonges de **Sant Joan** i hi instal·là les monges que feu venir de **Brignoles**; les monges “*marseilleses*” com les anomenava la gent del país. Àdhuc hi hagué enfrontaments amb el comte **Ramon Berenguer** que afavoria els monjos de **Ripoll**, malgrat el paper de **Ricard** en el casament d'aquest amb **Dolça**, quan fou nomenat pel papa arquebisbe de **Narbona**.

Cerdanya, unint-los als de **Carcassona-Rasés**, comprats pel seu avi. **Es creava així una de les potències més importants a la Mediterrània**, en la qual la influència de l'**Abadia de Sant Víctor** era preponderant. Podem dir que en la creació d'aquesta potència-político-militar-religiosa hi coincidiren els interessos del papa **Gregori VII**, disposat a aixecar una barrera cristiana a la **Mediterrània** per tal de fer front als musulmans, l'expansionisme dels comtes de **Barcelona** i, per últim, **la influència dels abats de Sant Víctor, Bernard i Ricard que, no cal oblidar-ho, per la seva mare eren descendents dels comtes de Besalú, igual que el marit de Gerbere, mare de Dolça, i per tant, lligats al casal de Barcelona.**

Els primers que intentaren desfer-se de la tutela estrangera de **Sant Víctor** foren els monjos de **Ripoll**, puix en ells era viu l'esperit de l'abat **Oliba** i la seva obra, plenament arrelada al país. Des-



Claustre del monestir de Ripoll

Les lluites entre Ripoll i Sant Víctor durarien una colla d'anys, puix el papa Eugeni III, el 1150, confirma l'excomunicació feta per l'abat de Marsella contra Ripoll. Més tard, el 1254, el papa Innocenci IV confirma l'autoritat de Sant Víctor, ja que els monjos de Ripoll s'havien negat a rebre, o millor dit, rebereu de mala manera, al prior de Sant Miquel del Fai, que era portador d'una butlla del papa en aquest sentit. Després d'una enquesta del bisbe d'Elna, el fet s'acabà amb un plet a Perpinyà, de Marsella contra Ripoll, sembla ser que sense cap conclusió. **No és casual doncs, que el 1292, el rei Jaume II, nomeni Jaume Guillem prior del Fai fent fora al prior nomenat per Marsella, considerant-lo "de la terra dels enemics" perquè de fet, en el rerefons de tot això, hi havia la lluita per la possessió de Sicília en contra de França i la mateixa Santa Seu.**



Dibuix de l'Abadia de Sant Víctor, l'any 1818

A poc a poc, l'església catalana, - cada dia millor estructurada a l'entorn dels seus bisbes i pastors i sobretot degut a l'acció de **Sant Oleguer**, bisbe de **Barcelona** i arquebisbe de **Tarragona**, que obtingué la restauració d'aquesta seu desprenent-se de la tutela de la de **Narbona**- estava interessada en la consolidació del poder polític i territorial dels comtes-reis catalano-aragonesos, i així, a mesura que creixia la influència de l'església catalana, disminuïa la presència i la influència de **Sant Víctor**. En un estat format el 1380, només quedaven sota el domini de **Marsella** els priorats de **Sant Miquel del Fai**, **Sant Sebastià dels Gorcs**, **Sant Joan**



les Fonts i Sant Tomàs de Fluvià.

La presència dels monjos marselesos a Catalunya acabaria el segon terç del segle XV, quan l'abat de Sant Víctor, Guillem de Grimoard, esdevé papa amb el nom d'Urbà V i posa sota la direcció directa de la Santa Seu tots els priorats i monestirs, Sant Víctor comprès. ☐

Retrat del papa Urbà V

Fonts: SANT MIQUEL DEL FAI, per Antoni Pladevall i Font.- ISARN, Un moine pour notre temps, per Paul Amarquier.- L'EXTENSION DE LA CONGREGATION DE SAINT-VICTOR EN ESPAGNE, per J.Claude Devos

Claustre del monestir de Sant Miquel de Cuixà. Catalunya Nord





MONESTIR SANT BENET DE BAGES

El passat 17 de novembre l'Institut
va visitar el conjunt monumental
de San Benet de Bages.

Per Lluïsa Goberna

Degut a l'endarrament de les obres que se han efectuat en tot el complex (*tenien d'estar acabades a principis de novembre*), no vàrem pogué fer tota la visita tal com estava previst només vàrem veure una part del monestir, l'església, el claustre i la cripta. El

Palau Abacial (*la part Monserratina*), el celler i tota la part Modernista amb les dependències del pintor Ramon Casas, va ser impossible de visitar degut a que encara hi estaven treballant. Com tampoc vam poder gaudir dels audiovisuals, que explicaran l'història del monestir a través de les diferents èpoques. El que vàrem poder veure, que junt amb les explicacions de les dues guies va ser força interessant, ens va donar una idea de com serà quant totes les instal·lacions estiguin en ple funcionament. **Es una obra monumental amb la qual es pretén obrir una porta cultural i turística a la Catalunya central.** De totes formes com la visita ens va saber a poc, ens agradaria tornar a la primavera per fer una visita completa i poder gaudir de l'obra totalment acabada.

Sant Benet, encara que està emplaçat dins la parròquia de Navarcles, pertany al terme municipal de **Sant Fruitós de Bages**, i s'emmarca dins del seu entorn natural amb aquest portal medieval.

Ens van rebre a l'entrada del recinte de nova planta, nomenat **La Fabrica** i des d'allí vàrem començar la visita entrant al recinte monàstic i visitant en primer lloc l'església del monestir.

ESGLÉSIA

En l'espai que es troba davant de la portal d'entrada a l'església, es van trobar, fa dos anys, fent les obres de restauració mes de 300 tombes, (algunes antropomòrfiques) junt amb restes de ceràmiques i algunes petxines, que s'atribueixen a que potser i passaven peregrins fent el Camí de Santiago.





L'església està formada per una única nau, amb un absis central, la cripta i una torre campanar de base pre-romànica. De planta de creu llatina de 30 metres de llarg per 7,53 metres d'ampla, (*sorprenent per la seva grandària*), l'actual església va ser reconstruïda a mitjans del segle XIII. Es va aixecar en substitució de la primitiva preromànica, (*mes petita*), **consagrada l'any 972 i destruïda l'any 1125 pels musulmans**. Aquí com en altres llocs del monestir es pot apreciar com es fonen els diferents estils. **La reforma ha respectat tots els estils, que queden a la vista, les parets de pedra de l'època romànica i el sostre de guix, amb pintures del barroc, així el visitant pot veure les diferents èpoques que ha viscut el monestir.**

CRIPTA

A la porta d'entrada a l'església es poden veure sis capitells (tres a cada banda). En els dos capitells més propers a la porta es pot veure una representació de lluita amb animals (*motius violents*). Els capitells del mig, la representació d'animals es mostra més suau. I en els capitells de la part externa es poden veure representacions vegetals, més idíl·liques. L'interpretació potser, segons ens van explicar, es que **després d'una vida terrenal dura, (les lluites), s'anava cap al paradís i els capitells representen aquest trànsit.** Doncs per aquesta porta anaven al camposant.

L'antiga cripta romànica va ser modificada segons el gust barroc, per tal que fos un centre de culte a Sant Valentí, les relíquies del qual s'havia portat el noble Sa-la (el fundador) des de Roma. Aquesta es una versió en una altre es diu que era un bisbe de l'època visigòtica i que les restes del Sant es trobaven enterrades i amagades aquí. La cripta ocupa tot l'espai que se situa a sota de l'absis central. Es van trobar vestigis del segle VI, però que es van tapar. **L'any 2002 els arqueòlegs van extreure el guix de l'època barroca i es van trobar les finestres i les voltes romàniques.** Amb la restauració es poden veure, aquí també, la pedra romànica de les parets i els capitells, i les pintures del sostre del segle XVII.

Cripta





En el claustre es troben diferents sarcòfags de famílies nobles de la zona, que varen ser benefactors del monestir i que hi trobareu més informació en les pàgines dedicades a la història del monestir.

Al mateix claustre, al costat de la porta d'accés a l'església es troba una bella **pica beneitera** amb una inscripció gravada de l' **Abat Pere Frigola, *Frigola Abbass MDLXIX*** que va ser abat durant vint-i-dos

anys, dins de la segona meitat del segle XVI. Aquest carismàtic abat va ser un fort impulsor de millores del monestir i va lluitar en pro del catalanisme del monestir perquè no depengués de **Castella**.

CLAUSTRE

Del fi del segle XII i començaments del XIII, el claustre és la part més interessant del conjunt monumental. Està situat a la zona sur de l'església. Romànic, te planta quasi quadrada conserva les quatre galeries originals, amb un doble joc de columnes amb una harmònica filera d'arcs. Te **64 capitells**, la majoria decorats amb motius d'animals i sobretot vegetals. També es poden veure algunes escenes de la vida de **Jesús**. **En un dels capitells antics de l'ala de llevant, hi han quatre cares esculpides en relleu pla. Està considerada una de les peces més interessants del monestir.** Hi ha representat l'**A-nunciació**, el **Crist** en majestat, un vegetal ornamental i una escena en que els estudiosos del tema no se han posat d'acord. Es una figura orant i una altre agenollada al seu costat oferint-li un objecte rodó i un ocell. **Puig i Cadafalch, Eduard Junyent, Georges Gaillard**, han diferit en la interpretació. Però ni ha una, la de **Xavier Sitjes**, potser la més acceptable, que creu que representa la llegenda del corb, que prengué a Sant Benet un pa emmetzinat que li haurien ofert.



Aquí es va acabar la visita medieval al monestir de Sant Benet. Quant fem la propera visita us parlarem en

el proper **Cartulari del Palau Abacial, (part Montserratina), del Celler** i de les dependències **Modernistes** on va viure **Ramon Casas**.

Posteriorment vàrem anar al proper poble de **Navarcles**, tot fent temps per anar a dinar, que vàrem fer al restaurant **Can Ferrer**, al poble de **Sant Fruitós de Bages**, on vàrem gaudir d'un bon i complet àpat cas-sola.

I com anècdota, avui en dia els **Gegants** que surten a les **Festes de Sant Fruitós de Bages**, son la representació dels fundadors del **Monestir**, els gegant **Sal·la** i la geganta **Ricardis** i els gegantons **Isarn** i **Argo**, fills dels esmentats.





Sant Benet,

un dels conjunts arquitectònics
més importants de l'Edat
Mitjana catalana

HISTÒRIA

Sant Benet fou fundat al segle X, al voltant del 950, pel noble Sal·la i la seva esposa Ricarda, la família de la qual ostentava el vescomtat d'Osona. Sal·la va fer un viatge a Roma per demanar permís a la Santa Seu per poder fundar un monestir dintre de les seves terres. El monestir de monjos benedictins va quedar sota la dependència directa de Roma i es va dictaminar que els abats serien elegits entre els descendents del fundador.

L'església va ser consagrada un 3 de desembre de l'any 972 i segons un document que es guarda a la Biblioteca de Catalunya, on es descriu amb gran detall tot l'esdeveniment, varen assistir a l'acte, Borrell, comte de Barcelona, els Bisbes Frugífer de Vic, Guisad d' Urgell i Pere de Barcelona, el vescomte Guadald i els fills de Sal·la (mort anteriorment), així com molts prohoms d'Osona, entre d'altres personatges amb renom de l'època.

El 1002, després d'un fort atac al Bages per part dels musulmans, va ser anomenat abat, Ramió, primer abat que no formava part de la família fundadora i amb qui s'inicià una etapa de redreçament i expansió del monestir.

A principis del segle XI, pels volts del 1075, Sant Benet va passar a dependre del monestir francès de Sant Ponç de Tomeres, a Narbona. No va recuperar la seva independència fins l'any 1108.

L'any 1125 el monestir va tornar a patir una nova embranzida dels sarraïns, per la qual va quedar greument malmès, sobretot l'església, que va quedar reduïda als fonaments. Degut a aquest fet es va portar a terme una important reconstrucció de l'església i el claustre a les acaballes del segle XII i inici del segle XIII.



Aquesta reconstrucció va ser finançada per alguns nobles de la comarca que a canvi sol·licitaren el dret que les seves despulles restessin al monestir i que els monjos preguessin per les seves ànimes.

ELS TALAMANCA (finals del segle XII).- Família protectora del monestir. Es troba representada en la tapa d'un sarcòfag, al claustre.

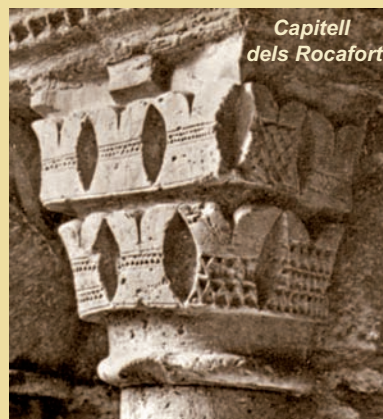
ELS CALDERS (segles XII – XIII).- Se sap que costejaren part de les obres de dues galeries del claustre. Els seus emblemes es troben representats en una arcòlisi de l'ala de ponent, ornamentada amb calderes.

ELS ROCAFORT (segles XII – XIII).- Els seus escuts es troben representats en una arcòlisi mitjançant dues sèries de rocs heràldics i el capitell n.º 63 de l'ala de migjorn. Costejaren les obres de construcció d'una galeria del claustre.

Entre aquestes nissagues també s'hi troben **ELS BOIXADORS**, (S.XIII), **ELS SANESPLEDA** (S.XIV), **ELS MONTCADA** (S. XIV).



Ossera dels Talamanca



Capitell dels Rocafort



Làpida dels Calders



Sarcòfag dels Boixadors



Ossera de Romeu Sanespleda

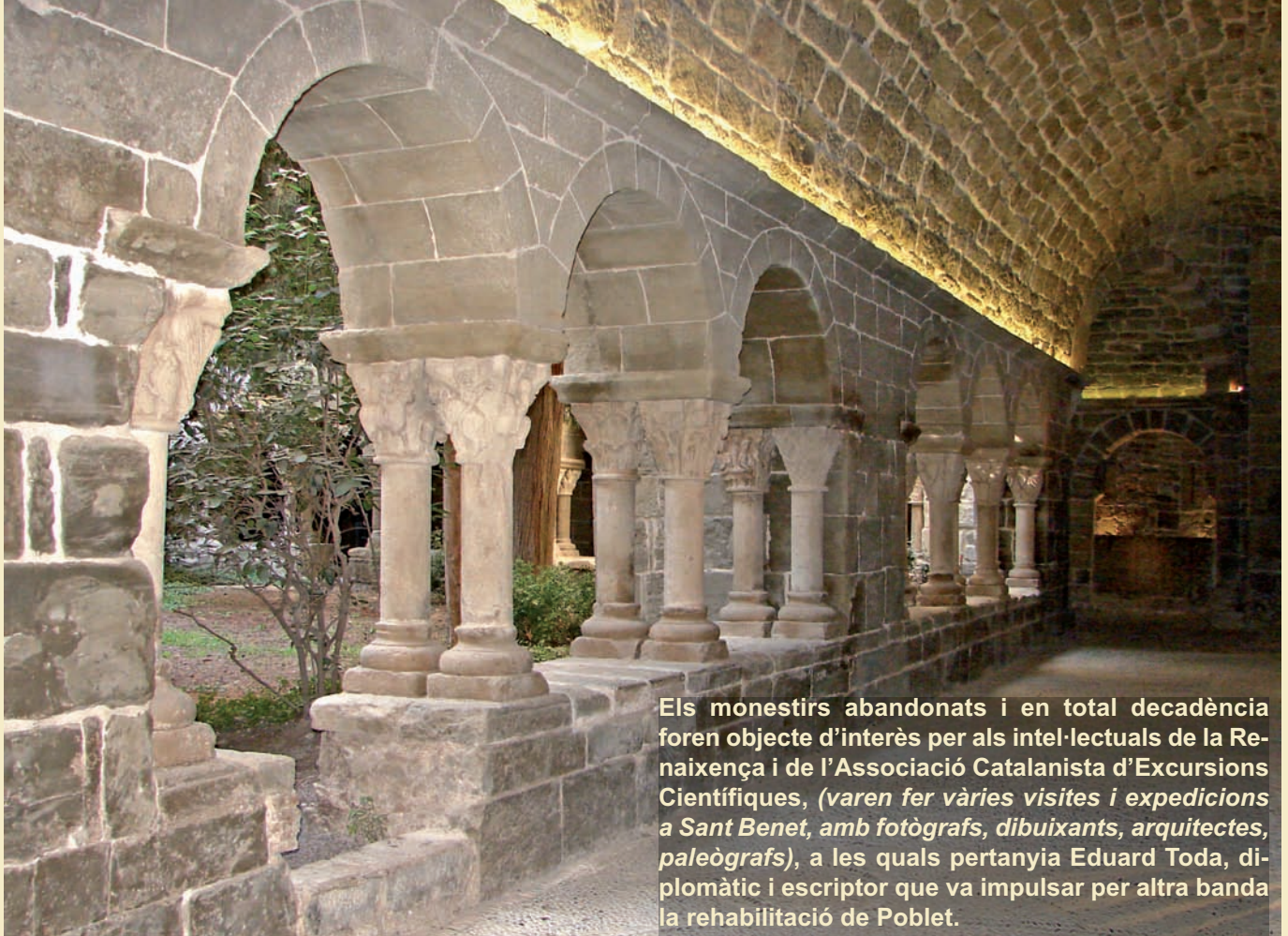
La terrible Pesta Negra que el 1348 va afectar Catalunya, va deixar el monestir amb només dos monjos, fet que va marcar l'inici d'una etapa de decadència per al monestir.

L'època de major esplendor de **Sant Benet**, ja que gaudien de bones rendes, va ser entre els segles XIV i XV, en què es va iniciar la construcció de noves dependències, però no a l'entorn del claustre com l'època del romànic, sinó a l'entorn del pati d'entrada denominat **Pati de la Creu**. D'aquesta època són el **Palau gòtic Abacial**, el **celler** i la **infermeria**.

Al segle XVI, concretament l'any 1593, deixà de ser monestir independent i passà a dependre del **Monestir de Montserrat**, fins a l'exclaustració del monestir.

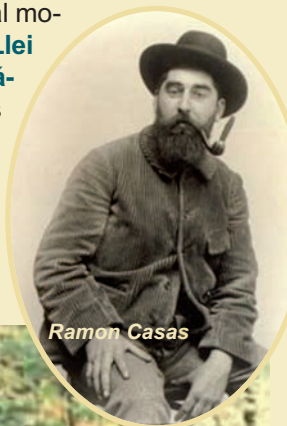
L'any 1620, **Montserrat fundà una escola d'art a Sant Benet**, on la idea era donar acollida als nombrosos estudiants de **Montserrat disseminats per diversos centres docents i universitats**. S'ensenyen **llengües, filosofia, arts, música, poesia i ciències eclesiàstiques**. L'escola restà oberta fins al 1671 i llavors es convertí en **lloc de retir per monjos montserratins**. Enmig de tot això, l'any 1633, el monestir pateix un incendi, que va cremar els retaules de l'església i una bona part de la Biblioteca.

Degut a la nova constitució de l'any 1820 va ser abolit l'**Orde Benedictí** i suprimit el convent de **Sant Benet** i els monjos foren obligats a abandonar-lo. Tres anys més tard, el 1823, amb el restabliment al poder del rei **Ferran**



Els monestirs abandonats i en total decadència foren objecte d'interès per als intel·lectuals de la Renaixença i de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, (varen fer varies visites i expedicions a Sant Benet, amb fotògrafs, dibuixants, arquitectes, paleògrafs), a les quals pertanyia Eduard Toda, diplomàtic i escriptor que va impulsar per altra banda la rehabilitació de Poblet.

VII, els monjos van poder tornar al monestir, però el 1835 l'anomenada **Llei de Desamortització de Mendizábal**, va obligar les ordes religioses a abandonar les seves possessions i subhastar els seus béns. **Sant Benet va ser definitivament abandonat pels monjos i aquesta vegada suposa l'adéu definitiu de la vida monàstica.**



Ramon Casas

L'edifici abandonat durant uns anys va passar per l'etapa més desoladora del monestir. **El reverend Fortià Solà, parlà del mal estat en què es troba Sant Benet:** *"Portes i finestres restaren obertes tothora; ramats de bestiar entraren a pasturar pel cementiri i el jardí del claustre, i mans bàrbares deixaren llur pèssima empremta en capitells i altres preciositats. Hàbits de monjos i objectes domèstics mereixedors de discreta veneració foren arrossegats per corredors i patis; la santedat del temple fou profanada; la quitxalla jugà amb les trompes de l'orgue per les places dels pobles veïns, i llibres i altres documents foren trobats posteriorment per camins a algunes hores de distància. L'abandonament més complet planà per tot el convent".*



Dibuix de Josep Pascó, realitzat d'una fotografia de J. Monrás, editada a "Les Memories de la Associació Catalanista d'Excursions Científiques, l'any 1887"

L'any 1907, la senyora Elisa Carbó, mare del famós pintor modernista Ramon Casas, va comprar en subhasta el monestir amb la idea de rehabilitar-lo i fer una restauració monumental i alhora convertir-lo en residència privada. Ramon Casas va encarregar al seu amic l'arquitecte Puig i Cadafalch que dirigís la restauració. La família Casas va mantenir la propietat durant tot el segle XX.

El Monestir de Sant Benet fou declarat monument nacional l'any 1933.



Figura i Claustre.
Oli sobre tela,
de Ramon Casas



Fundació Alicia



Edifici La Fàbrica

L'agost de l'any 2000, els hereus del pintor Ramon Casas, van vendre la propietat a Caixa de Manresa, la qual va realitzar un ambiciós projecte de restauració i el pla de fer d'aquest conjunt monumental un gran centre cultural i turístic.

Aquest projecte denominat Món Sant Benet, portat a terme per Caixa Manresa, inclou un recorregut històric per la part Medieval (església, claustre, palau abacial, celler) i Modernista del monestir, incloent les estances de Ramon Casas i família.

La Fundació Alicia, centre de recerca i investigació de l'alimentació, presidit per Ferran Adrià, on es faran entre d'altres activitats, tallers didàctics per a escoles i adults.

La Fàbrica, espai que ocupava l'antiga fàbrica de Sant Benet, construïda l'any 1853. L'actual és de nova planta i on es podran trobar espais per acollida de visitants i punt d'informació, botiga, bar-restaurant, servei didàctic, au-

les per fer-hi diverses activitats i tallers. I un gran espai de congressos i convencions.

L'Hotel de 4 estrelles, orientat cap al monestir, amb tots els serveis d'allotjament i restauració, un espai modern per fer-hi congressos, convencions, però alhora amb un jardí interior emulant la configuració dels claustres antics, connectat amb la natura del marc incomparable de Sant Benet.

Sant Benet es pot considerar un dels pocs monuments de Catalunya on es poden veure les diferents etapes constructives a través del temps, romànic, gòtic, barroc i modernista. Un llegat que ens ha deixat les empremtes de fa més de 1000 anys. ©

Bibliografia: Sant Benet de Bages -Estudi Arqueològic 1975.X.Sitges i Molins.- Sant Benet de Bages. Fundació Caixa Manresa -1995. Francesca Español.- Pedres i Figures.- Enciclopèdia Catalana.- Ajuntament de Sant Fruitós de Bages.

Claustre i escala del cor. Dreta pica beneïtera



Joiès Medievals

M

.MOLEIRO EDITOR, S.A., l'editorial més prestigiosa del món, està especialitzada en la reproducció de manuscrits i mapes il·luminats durant l'Edat Mitjana i el Renaixement. Les joies bibliogràfiques seleccionades estan guardades

com a tresors a les biblioteques més prestigioses del món, com ara la **Biblioteca Nacional de Madrid**, la **Biblioteca Nacional de França**, el **Metropolitan Museum of Art de Nova York**, la **British Library**, la **Biblioteca Casanatense de Roma**, la **Biblioteca Marciana de Venècia**, el **Museu de la Fundação Calouste Gulbenkian**, a Lisboa, la **Santa Catedral Primada de Toledo** o la **Biblioteca Nacional de Rússia**. Totes elles són peces extraordinàries dins de la història de l'art.

Es tracta de còdexs singulars - únicament obres mestres -, no només per la gran bellesa de les seves il·lustracions, font de goig sublim per als sentits, sinó també per la seva importància històrica i científica.

M. Moleiro Editor elabora quasi-originals, únics i exclusius, amb la mateixa cura que els manuscrits originals. Cadascun dels nostres quasi-originals duplica exactament la vitel·la o el pergamí, la textura, el gruix i el tall dels folis originals; reproduïx fidelment els seus colors, fons, ors i argents i per descomptat les enquadernacions en pell. Es tracta, en definitiva, de nous originals idèntics.

Cada edició és única i irrepètible, rigorosament limitada a 987 exemplars degudament numerats i autèntificats, un a un, amb acta notarial.

Cada quasi-original ve acompanyat d'un altre volum que recull una col·lecció d'estudis escrits per especialistes, que detallen aquells aspectes més interessants per en-

tendre i apreciar l'obra.

Com a obres catalanes podem destacar el **SALTIRI ANGLO-CATALÀ**, l'original del qual es conserva a la **Bibliothèque Nationale de France**, a **París**.

Està datat entre 1200 i 1300.

Les primeres 184 pàgines d'obra es van pintar al voltant de l'any 1200 a **Canterbury**, seguint el programa iconogràfic del **Saltiri d'Utrecht**.

Però aquesta obra mestra es quedà incompleta i no fou fins al 1340 que aparegué a **Catalunya**, on completà l'obra el mestre més important del gòtic català **Ferrer Bassa**.

Hem acompanyat aquest volum quasi-original amb un volum d'estudi dirigit per la Prof. **Rosa Alcoy**, en col·laboració amb **Klaus Reinhart** i **Nigel Morgan**, prestigiosos coneixedors de l'obra.

També volem destacar el quasi-original del **BEAT DE GIRONA** amb 568 pàgines; datat l'any 975, hi destaquen més de 100 miniatures.

És una obra mestra que té com a curiositat que el miniaturista de l'obra va ser una dona, anomenada Ende.

Donat a la **Catedral de Girona** el 1078, representa la culminació del desenvolupament de l'scriptorium de **San Salvador de Tábara**.

A més hi destaca una meravellosa visió del cel i la primera imatge iconogràfica de l'**Apòstol** coneguda fins ara.

Signat
Tamara San Agérico

El Còdex Salteri anglo-català

Història del Còdex

El text disposat en tres columnes conté les versions hebreaica, romana i gal·licana dels salms. El còdex conté dues cultures figuratives totalment diferents, l'anglesa i la catalana, separades per més de 100 anys, això dona caràcter al còdex i justifica el seu nom "anglo-català".

La primera part del còdex ens situa els mestres anglesos de **Canterbury** al 1200. Etapa en què les pintures romàniques donaven pas a un gòtic primerenc. La segona part del còdex ens remet al segle XIV, amb el primer italianisme català.

Els mestres creadors anglesos van interrompre el seu treball i deixaren espais en blanc i esbossos de miniatures a mig fer. Aquestes miniatures van ser acabades a **Barcelona** posteriorment. Va ser **Ferran Bassa** el que va acabar i il·luminar les imatges dels mestres anglesos del 1200. Així es va produir un enllaç entre la cultura anglo-bizantina del 1200 i les tendències pictòriques del 1300, l'italianisme català.

El pintor **Ferran Bassa** està considerat l'artista més destacat de l'italianisme català. Va viatjar a **Itàlia** i formà part de l'elit d'artistes privilegiats i fou consagrat al llarg dels anys com a pintor de la reialesa. Va ser el pintor escollit entre els seus contemporanis per il·luminar el còdex. Es va enfrontar a una obra inacabada de primer ordre i així va tenir accés a l'art magnífica dels vells mestres anglesos. El manuscrit està considerat la creació més important de l'art de **Ferran Bassa**.

Encara que era una època diferent i que el pintor tenia una altra visió de la pintura i de construir l'espai, va saber aprofitar les influències dels grans mestres de la primera part del **SALTIRI**, del segle XII.

A partir del salm 53, les miniatures foren domini absolut de **Ferran Bassa**. El mestre i el seu equip van crear la segona part del manuscrit, ja amb els recursos pictòrics del **Trecento italià**, però revisant i adoptant a la nova època els antics models.

El **SALTIRI**, obra mestre de l'art anglès de finals del segle XII i l'últim dels esplèndids saltiris que es vinculen a la **Crist Church de Canterbury**.

Qualificat com l'exemplar més ben acabat del **Renaixement** anglès del segle XII és també segons alguns investigadors, una obra essencial per entendre l'italianisme català del segle XIV.



La creació del **SALTIRI**, fet amb gran luxe i riquesa, fa suposar que es tractava d'un encàrrec especial, o un obsequi del mateixos monjos a un personatge rellevant per obtenir favors polítics o financers. Podien ser el rei d'**Anglaterra**, **Enric II**, o el rei de França, **Lluís VII**, l'arquebisbe **Ricard de Dover** o el Duc de Saxònia, **Enric de Lleó**, entre d'altres, però no se sap del cert

Aquest és un **Saltiri** únic, ja que s'hi donen cita dues etapes diferenciades, amb modalitats pictòriques distintes, i per tant, d'un gran treball i riquesa artística brillant.

EL CÒDEX SALTIRI ANGLO-CATALÀ és un exemple de l'internacionalisme en la cultura, ja en la primera Edat Mitjana, va referir l'editor **Manuel Moleiro**.

Foli 15v.



Psalmi d'auit. **ORIGEN** **abi domine** **in toto corde** **meo narrabo omnia mira bilita tua** **creabor & gultabo in te psallam nomini tuo altissime** **Inconuerctam do minicam meam reuoluum** **infirmabuntur & pibunt a facie tua** **uoniam fecisti iudicium meum & causam**

Meo sup more futi psalmi ps. **crebor** **abi dñe** **in toto corde** **meo narrabo omnia mira bilita tua** **creabor & gultabo in te psallam nomini tuo altissime** **Inconuerctam do minicam meam reuoluum** **infirmabuntur & pibunt a facie tua** **uoniam fecisti iudicium meum & causam**

Beat de Girona

Història del Còdex

Els textos del còdex són els **"Comentaris de l'Apocalipsi"**, escrits l'any 776 per l'abat **Beat**, al Monestir de Sant Martí de Turieno, a Liébana. Aquests textos van ser escrits per oposar-se a una heretgia defensada per **Elipando**, arquebisbe de Toledo que defensava que **Crist** en quant a **Déu**, era fill natural de **Déu**, però en quant a home, només era fill adoptiu. Aquesta heretgia era propera a les creences musulmanes i va trobar un recolzament força important a **Catalunya**, en la persona del bisbe **Fèlix d'Urgell**. **Beat** va escriure aquests textos amb la intenció d'alimentar la fe cristiana davant de les fortes corrents herètiques que s'anaven estenent.

Ha quedat clara referència de qui va ser el copista, **Senior Presbiter** *escripsit*, i els il·lustradors **En De pintrix et Dei Aintrix frater Emeterius et Presbiter**, o sigui, **Senior, Ende i Emeterius**, així com la data d'acabament, el 6 de juliol de l'any 975 al **Monestir de San Salvador de Tábara**, a Lleó.



Manuel Moleiro

El 1078, **Joan**, capiscop de la **Catedral de Girona**, donà en testament a la **Catedral** el còdex **"Librum expositio-nis Apocalipsim"**, avui en dia conegut com el **BEAT DE GIRONA**. Aquest còdex, el manuscrit més valuós que es conserva del segle X, té una peculiaritat. **Tot el procés d'elaboració i les il·lustracions són fets per una dona, la religiosa i miniaturista Ende, esmentada anteriorment. Això en aquella època era un fet bastant insòlit i per tant, es l'únic Beat realitzat per una dona.** Els que han estudiat el còdex han pogut apreciar la sensibilitat femenina, junt amb una gran innovació i creativitat, (ja que va incorporar nous motius pictòrics que la situen entre els pintors més innovadors i expressius de l'Edat Mitjana) que fan d'aquest còdex una obra única.

En el **BEAT DE GIRONA**, foli 52v., es troba la imatge dels 12 apòstols, on es pot llegir a sobre dels seus caps, el seu nom i el lloc on van predicar, i així es pot reconèixer el quart començant per l'esquerra, com a **JACOBUS SPANIA**, l'Apòstol Santiago. Constitueix, doncs, la primera referència pintada de la predicació de Santiago a Hispània.



L'editor **Manuel Moleiro** va ser qui va descobrir en el **BEAT DE GIRONA** la referència a l'Apòstol Santiago, i qui la va verificar, junt amb experts, com la més antiga. **Moleiro** va comunicar la troballa al director artístic de la **Catedral de Compostel·la** que va reafirmar, assessorat també per experts, que aquesta imatge de l'Apòstol és la més antiga que es conserva.

Els **"Comentaris de l'Apocalipsi"**, de **Beat**, es va convertir en un símbol de poder i saviesa i durant segles es van fer còpies finançades per reis i grans abats. Es va convertir en un **"best seller"** de l'època.

Una còpia d'aquest còdex va ser sol·licitada a l'editor, pel director de cinema **Ridley Scott**, per a la seva pel·lícula històrica **Kingdom of Heaven**.

Les seves fastuoses imatges han donat lloc al més gran esdeveniment iconogràfic de la història de la humanitat.
UMBERTO ECO

En el proper **Cartulari** us presentarem com es desenvolupa l'interessant i costós procés de realització d'un còdex quasi-original de **M. Moleiro Editor**. □

Fonts: M. Moleiro Editor

Imatge de l'Apòstol Santiago junt amb els altres apòstols, folis. 52v.-53r.



El Dalai Lama visita Barcelona



Inauguració històrica de la nova seu de la Fundació Casa del Tibet

Per M^o Lluïsa Pujol i Lluïsa Goberna

Tenzin Gyatso, el XIV Dalai Lama, ha estat a Barcelona els dies 9, 10 i 11 de setembre amb motiu de la inauguració de la nova seu de la Fundació Casa del Tibet. El Dalai Lama, de 72 anys, no visitava Barcelona des de fa més d'una dècada, després de dues cancel·lacions, una d'elles atenent el Fòrum de les Cultures de 2004, que no es va poder portar a terme per pressions de les autoritats xineses. La segona, l'any passat, que va ser cancel·lada per motius de salut del líder espiritual del poble tibetà.

Roda de premsa a l'Hotel Plaza

El primer acte del Dalai Lama en arribar a Barcelona, el 9 de setembre, va ser la roda de premsa davant dels mitjans de comunicació a l'Hotel Plaza. Aquestes van ser algunes de les seves paraules abans de començar la roda de premsa, de les quals us oferim un recull:

Estic molt feliç de ser aquí una altra vegada.

Som éssers humans iguals, la diferència de raça, color, religió, cultura, és secundari, l'important és el fet que tots som éssers humans.

La meva tasca es promoure el "cor càlid", que és natural en tots els éssers humans. Quan som nens l'afecte i tendresa que rebrem de les nostres mares fan que siguem més feliços quan som adults.

El meu primer compromís es promoure el respecte i l'harmonia entre totes les religions i reduir les crisis, tots som responsables per poder assolir una societat pacífica.

Després va venir el torn de les preguntes. N'hem reproduït la síntesi d'algunes:

Quins valors estan en crisi a Occident perquè tingui tant auge el budisme?

Crec que en general a Occident la gent dóna més importància als valors materials, aquest és l'origen de la crisi. Està bé que la gent vulgui tenir un benestar material, però quan s'obliden de la recerca espiritual, aquí es quan comença la crisi, hauria d'haver un equilibri entre ambdós.

L'Estat i la religió haurien d'anar separades?

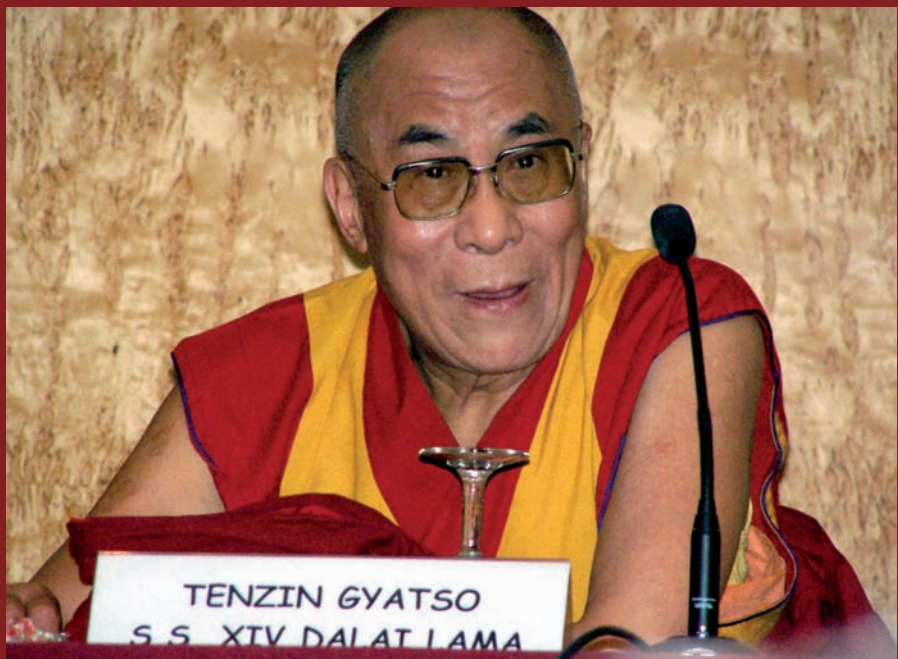
Al Tibet, el Dalai Lama era líder espiritual i cap d'Estat, això està antiquat i crec que haurien d'anar per separat.

Qui serà el seu successor, amb els impediments de la Xina?

Jo no puc resoldre aquesta qüestió, el futur dependrà del poble tibetà.

Quin concepte té vostè de la compassió?

La compassió no és que ens faci llàstima l'altre, si més no, es tenir cura envers els altres com a concepte genuí. Has d'estimar l'altre, tant com a tu mateix. Quan generem compassió per l'altre, no ens ha d'importar si ens agrada o no aquell ésser, si és amic o enemic. La compassió no pot ser limitada, ha de ser envers tothom. Així la compassió es converteix en saviesa.





Palau de Pedralbes

El 10 de setembre, el Dalai Lama va ser rebut pel Vicepresident de la Generalitat de Catalunya, en Lluís Carod-Rovira, al Palau de Pedralbes, on varen tenir una reunió privada.



Paraules al Parlament

El mateix dia, més tard, va ser rebut al Parlament de Catalunya, pel seu president Ernest Benach i varis parlamentaris, on davant de la premsa acreditada es van dirigir unes paraules.

Aquí resumim unes frases dites pel Dalai Lama en aquest acte:

Tota comunitat que té llengua i cultura pròpia té dret a ser preservada.

Sempre he tingut interès en conèixer les autonomies i per la vostra continuïtat i determinació.

Sempre m'inspiraré en el coratge de les persones que lluiten per la seva llibertat.

Sempre parlo de dos compromisos; els valors humans i la pau entre religions.

El mocador blanc (referint-se a la kata, mocador blanc que el Dalai Lama va oferir als parlamentaris), es senyal de benvinguda i respecte i representen, el color blanc, el cor càlid i la seda amb el seu tacte suau, la gentilesa.



Conferència pública al Palau Sant Jordi

L'acte va ser presentat pel periodista i director de cinema, Llordi Llompart, i com a preàmbul a la conferència es va fer una ofrena musical amb les veus de l'Escolania de Montserrat, de la cantautora Maria del Mar Bonet i de la Comunitat Tibetana a Catalunya.

Després de les ofrenes musicals en Ven. Thubten Wangchen, Director de la Fundació Casa del Tibet de Barcelona, va dirigir unes paraules al públic assistent.



La Comunitat Tibetana va omplir de pètals de rosa blancs tota la catifa vermella per on havia de trepitjar el Dalai Lama en la seva entrada al recinte.



Després de totes les presentacions i ofrenes, el Dalai Lama va començar la conferència que va durar prop d'una hora i mitja i de la qual n'hem extret uns petits retalls d'allò que ens va fer arribar amb el seu missatge de pau i felicitat.

L'esperança és quelcom bo i el propòsit de la nostra vida és tenir felicitat. Tots els éssers humans tenen el dret de superar el sofriment i buscar la felicitat; això es bàsic.

Nosaltres no estem satisfets, volem més i més i això ens genera molt d'estrès mental. La recerca del des-

La pau només s'aconsegueix a través de la pau interna. Si estem interiorment en violència, mai no aconseguirem la pau externa. La ciència mèdica comença a parlar que les emocions negatives es mengen el nostre sistema immunitari.

Ha arribat el moment de pensar més en els nostres valors interns que en els valors materials.. L'efecte de mare i fill es molt important per al desenvolupament emocional posterior. L'afecte produeix força interior i la compassió un cor càlid. L'enuig crea lletjor a la nostra cara, malalties, i causa problemes a la nostra vida. Donar afecte i tenir compassió per tot



envolupament material por si sol crea més problemes.

Podem dividir la felicitat i el sofriment en dues categories principals: la física i la mental. De les dues, la que juga un paper més important en les nostres vides és la mental. Les deficiències físiques poden convertir-se en satisfacció mental. Quan la gent s'enfronta a malalties greus, pobresa, intenta superar-los, prestant més importància al que és físic, però moltes experiències doloroses estan creades per la pròpia ment. Enuigs, ires, odis... no es poden solucionar comprant remeis, ni poden ser curats per metges. Els problemes a nivell mental (expectatives errònies, pensaments negatius, etc.) no són fàcils de solucionar, però hem de trobar els mitjans per contrarestar-los, pensar que això no és la realitat i que la nostra ment ha d'estar en pau per poder-se curar i veure l'autèntica realitat de les coses.

Per aconseguir una vida d'èxit, hem de prestar atenció als valors interns. El concepte espiritual és innat al ser humà.

ésser viu és el camí per trobar la pau interna i l'autèntica felicitat.

L'enemic no ve del cel, és creat per la nostra actitud mental. Per tant, hem de pensar en els nostres valors interns i promocionar els valors humans. Investigueu més, crec que mereix la pena fer-ho.

Després de concloure la conferència es van fer unes preguntes al Dalai Lama:

Quina es la situació del Tibet i què podem fer per ajudar en la causa?

Encara que no estem buscant la separació amb la Xina, volem una autonomia genuïna, amb significat, per preservar la cultura i la llengua tibetana. Fins ara, no hem progressat gaire amb Xina, però també hi ha més xinesos que se solidaritzen amb la causa tibetana. Com a membres de la Unió Europea, el vostre suport és molt important. Feu arribar les vostres propostes pro Tibet al Parlament Europeu. Visiteu el Tibet i viviu la situació que es viu allí.

Perquè el budisme està més proper a la ciència?

*Perquè el budisme, a través de l'anàlisi, l'experimentació, la indagació, la meditació, arriba a la realitat de les coses. El budisme és investigar sobre la ment i les emocions, equilibrant i harmonitzant, fins arribar a la realitat i convertir-se en **BUDA**.*

Què hem de fer per promoure la Pau mundial?

No puc culpar alguns individus que prenen les decisions. Es prenen decisions equivocades per no tenir visions holístiques. Des de la guerra del Vietnam les coses han canviat. Moltes persones s'han manifestat en contra de les guerres. Aquest hauria de ser el segle del diàleg. Per tenir Pau, hauríem de tenir un desarmament global, per això caldria tenir un desarmament intern. Estem avorrits i cansats de tanta violència. Sóc budista i reconec el poder de l'oració, però té els seus límits, l'acció també és molt important

Concert "El canto del Lama" a l'Església del Pi



Dins de la programació d'actes previstos per la visita del **Dalai Lama** a Barcelona el dia 10 de setembre, a les 21 hores, va tenir lloc a l'**Església de Santa Maria del Pi** el "**El Cant del Lama**", un concert ofert pel **Lama Gyurme** i **Jean Philippe Rykiel**. La recaptació d'aquest recital, amb el preu de les entrades de 15 euros, es destinarà als **campaments de refugiats tibetans a l'Índia**. El concert de cants sagrats budistes i mantras interpretats pel **Lama Gyurme**, acompanyats pel teclat del músic invident, **Jean Philippe Rykiel**, va ser tot un èxit. L'església estava plena de gom a gom, amb quietud i silenci, escoltant aquells cants sagrats mil·lenaris recolzats per la mestria del teclat, que els conferia un toc de modernitat. **Tot un luxe per als sentits.**

Fundació Casa del Tibet

L'11 de setembre al matí, el Dalai Lama va arribar a la Fundació Casa del Tibet de



Barcelona, on va ser rebut per un nombrós grup de socis i simpatitzants de l'entitat que l'estaven esperant per fer la inauguració de la nova seu.

Visita del Dalai Lama a l'Arquebisbe de Barcelona

El mateix 11 de setembre, al migdia, el Dalai Lama va ser rebut al Palau Episcopal per l'Arquebisbe de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, qui va rebre de mans de Tenzin Gyatso una kata, la tradicional mantellina blanca, símbol tibetà de benvinguda o respecte i que s'utilitza per meditar.

Després de la conversa privada d'una mitja hora, l'**Arquebisbe** va manifestar als mitjans de comunicació que estava d'acord amb el líder del budisme tibetà en defensar la formació de valors en un sistema laic d'ensenyament, sempre que la religiositat no quedi exclosa en aquests valors. **Aquest acte va ser la cloenda de la visita a Barcelona del Dalai Lama, qui ens ha deixat un missatge de Pau, harmonització i respecte entre les esglésies, coses de les quals estem molt mancats els éssers humans.** La capital catalana ha estat la primera etapa d'un llarg viatge arreu del món que portarà el **Dalai Lama** i el seu missatge, entre d'altres llocs, a **Lisboa, Alemanya, Àustria, Estats Units, Canadà i Itàlia... Tashi Delek**



Els Dalai Lamas són la manifestació del Buda de la Compassió, qui va escollir renéixer per servir la humanitat. Dalai Lama vol dir Ocea de la Saviesa. La majoria dels tibetans l'anomenen Yeshe Norbu, la Gemma que Concedeix Tots els Desitjos, o simplement Kundun, la Presència. Des de 1642 fins al 1959 els Dalai Lama han tingut també el poder temporal en el Tibet. En morir cada Dalai Lama, els monjos (lames) del Monestir Groc designen la següent reencarnació en un nen de curta edat, després d'interpretar una sèrie de signes segons la seva religió.

Ngawang Gyatso, V Dalai Lama (1617-82), va ser el primer en assumir el govern temporal del Tibet a més del lideratge espiritual. Aquest canvi es va produir el 1642, quan va destronar el príncep mongol Gusri Khan, rei del Tibet, proclamant-se ell mateix rei; en realitat, Gusri es va limitar a exercir un protectorat militar sobre el Dalai Lama, que era qui governava efectivament. Quan va morir Gusri el 1655, el Lama va controlar el poder en solitari, però la seva autoritat religiosa estava limitada per la d'un altre dignatari budista, el Panchen Lama. El V Dalai Lama va ser qui va construir el Palau de Potala a Lhasa, des d'on han exercit el poder els seus successors fins al segle XX.

Tenzin Gyatzo, el XIV Dalai Lama

El XIV Dalai Lama, Tenzin Gyatzo, va néixer el 6 de juliol de 1935 en el si d'una família de camperols d'origen tibetà en el poblat de Takster, al nord-oest del Tibet. Amb dos anys d'edat va ser reconegut com la reencarnació del seu predecessor, el XIII Dalai Lama, Thupten Gyatso (1876-1933).

L'any 1950 els comunistes xinesos van envair el Tibet. El Dalai Lama, encara menor d'edat, va haver d'assumir el poder polític i es va refugiar a prop de la fron-

tera amb l'Índia. En no rebre cap ajut exterior tot i demanar el recolzament de l'Índia de Nehru i de les Nacions Unides, va haver d'acceptar la tutela comunista, i va signar el 1951 un tractat que va convertir al Tibet en província autònoma de la Xina. El març de 1959, durant l'aixecament nacional del poble tibetà en contra de l'ocupació militar xinesa, el Dalai Lama es va veure obligat a exiliar-se. Va marxar a l'Índia, amb uns 70.000 exiliats tibetans, a la població de Dharamsala – anomenada La Petita Lhasa-, als peus dels Himalaies, on va establir el Govern Tibetà a l'exili, una democràcia constitucional des de 1963. L'Índia acull una gran part dels 130.000 refugiats tibetans que hi ha. Altres viuen al Nepal, Suïssa, Gran Bretanya, Estats Units, el Canadà i altres 30 països. Les relacions del Dalai Lama amb la Xina de Mao van ser molt conflictives. Fins i tot, els xinesos van designar un jove xinès com a la reencarnació del Panchen Lama a qui en no poder dominar del tot van empresonar el 1964.

El 1982 Deng Xiaoping va convidar el Dalai Lama perquè tornés al Tibet, però va preferir continuar a l'exili, dedicant-se a preservar al nord de l'Índia, Nepal, Bhutan i Sikkim la cultura tibetana destruïda per les autoritats xineses en el seu país d'origen, al mateix temps que assolia públicament els ideals de la democràcia i el pacifisme. El Dalai Lama va intentar obrir portes al diàleg amb els xinesos proposant-hi un Pla de Pau de Cinc Punts el 1987-1988 per tal d'estabilitzar tota la regió asiàtica. El Pla va rebre molts elogis d'homes d'estat i de cosos legislatius de tot el món, però els xinesos encara no han volgut negociar-lo. Mentrestant, el Dalai Lama, a diferència del seu predecessor, qui mai va anar a l'Occident, viatja arreu del món defensant els valors humans, la llibertat religiosa i cultural i la pau al món. L'any 1989 va rebre el premi Nobel de la Pau. El 1990 va publicar la seva autobiografia, Freedom in Exile (Llibertat a l'exili).

L'editorial Angle Editorial i l'editorial Pòrtic han publicat dos llibres d'entrevistes amb el XIV Dalai Lama coincidint amb la seva visita a Barcelona: 'El arte de la felicidad', d'Angle Editorial, recull les entrevistes amb el psiquiatra nord-americà Howard C. Culter, sobre la raó occidental,

la psicologia moderna, la filosofia clàssica i la filosofia del Dalai Lama per ser feliç. 'Compassión y sabiduría del Dalai Lama', de Pòrtic, recull les converses amb la periodista i teòloga Felizitas von Schönborn sobre el seu pensament i la seva missió religiosa. ☐



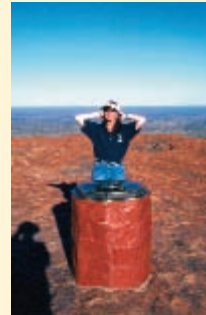
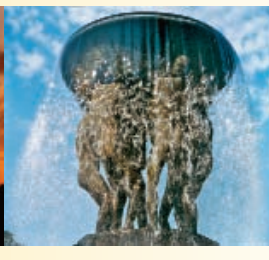
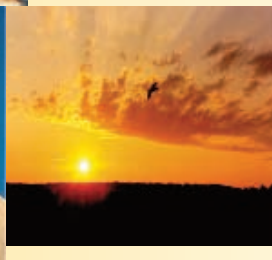
Propera Exposició a Nova York

2008 - 2009

Maria Lluïsa Pujol i Canals



One World
Five Continents



jsbgestiones@arrakis.es



“DE LES OMBRES AL FILM”

Exposició a

**“La Academia de las Artes i
las Ciencias Cinematográficas
de España”**

Col·lecció Josep M. Queraltó

Del 20 de desembre al 20 de gener del 2008
al carrer Zurbano nº 3-Madrid

Grans rutes

La Nova Ruta Marco Polo

De la Ciutat Comtal a la Ciutat Prohibida



Per M^a Lluïsa Pujol
Periodista

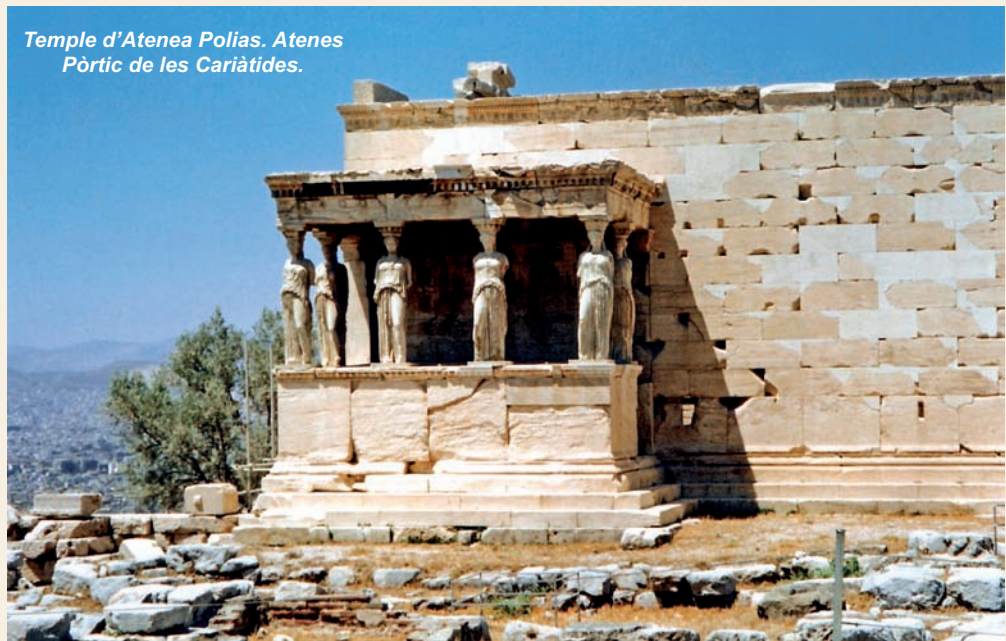


La Nova Ruta Marco Polo, nom donat a aquesta travessia que va durar 43 dies, vol ser també un homenatge al viatger i comerciant Venecià Marco Polo, un model d'inspiració per a la gent a qui li agrada moure's pel món. La Ruta que proposem va de Barcelona a Beijing per continuar, amb el Transmongolià, fins a Moscou. De tornada a Barcelona vam passar per Berlin i Amsterdam.

La Nova Ruta Marco Polo, realitzada l'any 1998, és un viatge molt especial ja que va ser quan vam començar a fer les grans rutes pel món. El punt de sortida va ser la Ciutat Comtal. Un autocar ens va portar fins a Venècia, la ciutat romàntica per excel·lència. És la capital del Vèneto i de la província del seu nom, a l'Adriàtic. La ciutat italiana està situada sobre un grup d'illes, unides per ponts de forma molt característica i dividides per nombrosos canals. Per la seva extraordinària història i riquesa artística constitueix un dels centres turístics més importants del país. Venècia va consolidar la seva posició com a una de les principals potències marítimes i econòmiques del Mediterrani, entre els segles IX i XII, gràcies a la seva situació estratègica entre els imperis d'Orient i Occident. Marco Polo, membre d'una família de mercaders, va sortir el 1271 de Venècia per acompanyar el seu pare i el seu oncle a la Xina travessant Armènia, Pèrsia i el desert de Gobi. Van ser rebuts pel gran Khan a prop de Beijing i ja no va tornar a Venècia fins el 1295. De l'històric port de Venècia, vam salpar en direcció al port d'El Pireu d'Atenes, la capital de Grècia. Abans, però, vam fer

escales a Igumenitsa, actiu port al nord de Grècia a la frontera amb Albània, i Corfú, considerada com una de les illes gregues més boniques que forma part d'altres sis arxipèlags de les Illes Jòniques i Patras, situada al Peloponès. La nostra breu estada a Atenes la vam aprofitar per visitar l'Acropolis, un conjunt arquitectònic fortificat que s'aixeca sobre un pujol i que és un record permanent de l'època daurada de l'Antiga Grècia. Allà trobem el Partenó, un temple —no religiós— dedicat a la deessa Atenea Parthenos, que va ser destruït el 1686 durant l'ocupació turca i ha estat reconstruït dues vegades; l'última

Temple d'Atenea Polias. Atenes
Pòrtic de les Cariàtides.



entre 1936 i 1940. A l'esquerra, a prop del **Partenó**, hi ha l'**Erecteion**, també conegut com temple d'**Atenea Polias**, construcció asimètrica aixecada entre el 421 i 395 a.C. que estava dedicada als orígens mítics de la ciutat. **L'edifici, on es venerava a Erecteu, Atenea, Cècrop, Pandroso i Poseidó, inclou el pòrtic de les cariàtides, en què les seves sis columnes estan esculpides en forma de donzelles.** Les que hi ha ara són còpies. En el vessant sud de l'**Acròpolis** es poden veure els vestigis dels primers assentaments a **Atenes**, que daten aproximadament del 3.000 a.C. Allà es troba el **Teatre de Dionís Eleuteri**. El teatre va néixer entre finals del segle VI i principis del V a.C. en el marc de les festes dedicades a **Dionís**, una de les grans divinitats protectores d'Atenes. El teatre va ser una de les manifestacions més brillants de la cultura grega i tota ciutat que es preués tenia el seu propi teatre.

Mite del Minotaure

Deixem **El Pireu** i prosseguim el nostre viatge per mar. Fem escala a **Iraklion**, a l'illa de **Creta**, situada en el **Mar Egeu**, l'illa més gran de **Grècia** i la cinquena de la Mar Mediterrània. Allí es va desenvolupar la civilització minoica sorgida durant l'edat del bronze. **Ens desplaçem a 5 Kms d'Iraklion per visitar Cnosos, un palau minoic que alguns identifiquen com el laberint on el rei Minos –un rei semillegendari de Creta, fill de Zeus i Europa– va tancar el Minotaure. D'aquí ve el mite de Teseu i la seva lluita contra la terrible bèstia. En aquest palau es troben uns frescos d'estuc en relleu que representen diverses escenes de toros, de les quals s'ha conservat l'enorme cap d'un toro vermell, visible al llarg de tota l'antiguitat i responsable segurament de l'associació del mite del Minotaure amb aquestes ruïnes. Aproximadament cap al 1450 a.C. va desaparèixer la civilització minoica. Entre les possibles causes que s'apunten de la seva fi hi ha l'acció devastadora d'un terratrèmol o un sisme submarí. Del port d'Iraklion sortim cap a Limassol, la segona ciutat més important de Xipre que té com a capital Nicòsia. El nord del país està ocupat pels turcs des de 1974.**



Frescos del Palau de Minos. Cnosos



El Mur de les Lamentacions i La Cúpula de la Roca. Jerusalem

Ricard Cor de Lleó, rei d'Anglaterra, va utilitzar la ciutat de Limassol com a base en la Tercera Creuada l'any 1191. De Limassol posem rumb a **Ashod**, important port marítim i pesquer de l'oest de **Jerusalem**, on arribem després de passar **Rodes**.

Trepitjar Jerusalem ens provoca grans emocions per la gran història que l'envolta. La ciutat està situada en un lloc elevat de les muntanyes de **Judea**. **L'antiga Jerusalem està sepultada sota la ciutat actual.** Les muralles de la ciutat vella de **Jerusalem**, tal i com es mantenen avui dia, daten dels temps de **Soliman el Magnífic**, el soldà otomà. **Israel** és terra sagrada per als jueus, cristians i musulmans. Se l'anomena **Terra Santa** per ser el lloc on van néixer les dues grans religions de la civilització occidental, el judaisme i el cristianisme. La muralla occidental, o **Mur de les lamentacions** de la forest del Temple és part de la muralla original de l'explanada de la forest del Temple construïda per **Herodes** i destruïda el 70 d. de C. La muralla ha pres el nom "**Mur de les lamentacions**" pels qui acudeixen a plorar la seva pèrdua. **La zona està dividida en dues parts: al nord la part per als fidels masculins, i al sud, la de les dones, més petita.** Els jueus ultra-ortodoxos pertanyen a diversos grups que van tenir el seu origen a **Europa** central en el segle XVI. La propietat de la església del **Sant Sepulcre**, aixecada en la forest del **Gólgota**, està dividida entre diversos credos de la fe cristiana. Els drets sobre diverses parts de l'església van ser objecte de disputes durant segles i a l'actualitat s'ha arribat a un statu quo.

La Cúpula de la Roca és el tercer lloc sant de l'Islam, després de la Ka'ba a la Meca i la Mesquita del Profeta a Medina. Segons la tradició musulmana, aquest és el centre del món i el lloc per al tro de Déu el dia del Judici Final. Des de Jerusalem vam fer una escapada a **Betlem**, el bressol de **Jesús**. L'**Església de la Nativitat**, construïda en temps de l'emperador **Justinià**, ha romàs amb la seva estructura intacta. En la capella de la Nativitat es troba l'**Altar del Naixement de Crist**. La major part de la luxosa decoració interior va ser saquejada després de l'època de les croades i no es va restaurar fins a finals del segle XIX. La capella de la Nativitat està sota la jurisdicció ortodoxa grega. Continuem amb el nostre viatge fins a **Port Said**, ciutat portuària al nord-est d'**Egipte**. Aquesta població és una zona franca, i residència d'estiu per a molts egipcis, on es pot accedir al **Canal de Suez**, des del Mar Mediterrani. Un autocar ens porta fins **El Cairo**.



Convent de Sant Jordi.
El Caire



Egipte, un do del Nil

Capital d'Egipte, es va fundar en el lloc que ocupava Babilònia, prop de les ruïnes de l'antiga Memfis. El Caire, la ciutat més gran del món arab i d'Àfrica, està ubicada a les riberes i illes del riu Nil, el segon riu més llarg del món després del Amazones. La seva llera transcorre al llarg de set nacions arribant a recórrer 6.700 Kms. fins a la seva desembocadura en el Mar Mediterrani. Com deia el pensador grec Herodot –els escrits del qual han estat de molta utilitat als pioners de la egiptologia moderna-, **Egipte és un do del Nil**, frase que permet entendre la importància del riu per a aquest país al qual travessa. Sense perdre un minut vam anar a visitar les grans joies de la capital d'Egipte, les piràmides de Gizeh: la piràmide de Keops, també coneguda com la Gran Piràmide, la de Kefrén i la de Micerino, juntament amb diverses piràmides subsidiàries menors, temples funeraris i la Gran Esfinx de Gizeh. Les piràmides eren l'expressió d'una cultura filosòfica i religiosa que associava el culte solar al de la reialesa. La Gran Piràmide, construïda per Keops, és una de les set Meravelles del Món Antic. És el monument més mastodòntic construït mai a Egipte, tenia una alçada de 150 metres; per a construir-la van ser necessaris al menys set milions de tonelades de pedres repartides en dos milions i mig de blocs molt ben tallats per tal que les esquerdes que les separaven no superessin el mig mil·límetre. L'Esfinx, el gegantesc guardià de la necròpolis de Gizeh esculpida en temps de Kefren i de 57 metres de longitud, **era considerada en l'Imperi Nou com la imatge vivent del déu Harmaquis, que reunia la triple forma de la divinitat solar durant el seu recorregut diürn: Jepri en el seu naixement, Re en l'esplendor del migdia i Atum en l'ocàs.** El rostre de l'Esfinx, amb el característic cobrecaps reial i diví anomenat "nemes", amida quatre metres i les seves orelles gairebé dos metres.

Amb el record d'aquestes impactants imatges, però també una mica decebut per la construcció d'una carretera al mig de les piràmides que trenca l'harmonia del paisatge, vam donar un volt pel centre històric d'El Caire també anomenat El Caire Islàmic -declarat Patrimoni de l'Humanitat per la UNESCO el 1979-, i pel Caire Copte, que té el seu origen en una ciutat-fortalesa romana fundada centenars d'anys abans que El Caire Islàmic, i que va albergar una de les primeres comunitats cristianes del món.

38 CARTULARI

Un autocar ens va traslladar fins al port de Nova creuant el Sinaí, una regió de descobriments on els faraons buscaven tresors i la ruta cap a la terra promesa on Moisès va veure encendre's la bardissa ardent. D'allà vam salpar en un ferry que ens va dur a través del Mar Roig fins a la ciutat jordana de Aqaba. Allà havíem d'agafar un autocar per anar fins a Ryadh, capital d'Aràbia Saudí, però finalment ens vam desplaçar per avió, ja que la companyia d'autocars va anul·lar el viatge. Davant el perill d'arribar més tard del temps previst i el comportament poc ètic del guarda de seguretat, que tot i sabent que anava acompanyada del meu home em va fer proposicions poc honestes (**a partir del moment en què vaig deixar d'anar vestida com a occidental per disfressar-me de musulmana, ja que a l'Aràbia Saudí és obligatòria aquesta vestimenta**) vam optar per marxar a corre-cuita d'Aqaba. Vam creuar la frontera, que està a pocs quilòmetres, en taxi i ens vam dirigir a l'aeroport saudí de Tabuk. D'allà vam anar a Ryadh on vam estar un dia. A l'endemà vam agafar un autocar que ens va conduir a Dubai, als Emirats Àrabs. Va ser també un lloc de pas perquè un dia després sortíem de l'Aeroport Internacional de Dubai amb destí a la ciutat iraniana de Shiraz.

L'antiga Pèrsia

Vam recórrer el país durant uns deu dies en direcció al Pakistan. Amb un cotxe i diferents guies vam iniciar el viatge a Shiraz, capital de la província de Fars, al sud-oest de l'Iran, l'existència del qual data de fa 2.500 anys. Degut als seus nombrosos artistes i erudits, se la coneix com la ciutat de la poesia, vi, roses i cuques de llum. Els poetes per als iranians són els herois nacionals. La vene-



L'autora del reportatge, vestida segons les normes musulmanes, a l'estació de Zahedan, frontera Iran-Pakistan

ració i respecte envers ells és absoluta. **Shiraz** també és coneguda, en l'actualitat, com la ciutat de les flors. El jardí sempre ha estat una representació del paradís, i per això la ciutat està plena de jardins de gran bellesa i ben cuidats. **Entre els llocs més visitats està la tomba i jardí d'Hafez, un dels poetes més admirats. Va néixer a Shiraz el 1324 i va morir el 1391. El seu nom vol dir "el que sap de cor". Aquest pseudònim és una manera d'explicar que era una de les poques persones capaces de recitar l'Alcorà, de principi a fi i el que és més difícil, de l'inrevés.** Altres llocs d'interès són el mausoleu del **Sha Cheragh**, important punt de peregrinació xiïta, on es troben les restes de **Sayyed Mir Ahmad**, el germà de l'imam **Reza**, i el jardí d'**Eram**, on s'erigeix un palau kayar del segle XIX al costat d'una bella piscina. Com més al sud de l'Iran, la dona no porta tant el xador negre, utilitza colors més vius com l'ocre o el gris.



Detall dels ponts d'Isfahan

De camí a **Isfahan**, 57 Kms. abans, vam fer una parada al Complex Arqueològic de **Persèpolis**. Centre del gran imperi persa dels Aquemènides, va ser fundat pel rei **Darius I** com un magnífic complex palatí el 512 a.C. Va ser la capital de l'imperi fins que la va destruir **Alexandre Magne** l'any 331 a.C. **Persèpolis** va romandre oculta sota la pols, la terra i la sorra durant segles, fins que va ser redescoberta a començaments de la dècada de 1930. Aquest complex palatí va ser declarat **Patrimoni de la Humanitat** per la **UNESCO** el 1979.

Isfahan és obra del sha Abbás. Destaquen els seus ponts que sembla que surin sobre les aigües del riu Zayandé. Una de les activitats més comunes és prendre el te en un dels nombrosos establiments especialitzats situats sota els ponts.

Altres enclaus a veure són la mesquita de l'**Imam**, que tots els estudiosos comparen en importància amb la basílica de **Sant Pere de Roma**, la plaça de l'**Imam Jomeini**, una de les més grans del món, i la catedral de **Vank**, el centre històric de l'es-



Complex Arqueològic de Persèpolis



glésia **Armènia** a l'Iran. A **Isfahan** li van seguir les ciutats de **Yazd**, centre zoroastrià durant l'època sasànida; **Kerman**, situada molt a prop del desert, un dels passos principals de les caravanes que recorrien l'antiga **Ruta de la Seda** cap al **Pakistan**; **Bam**, fèrtil ciutat on es troben les restes de l'antiga ciutadella d'**Arg-e Bam**, construïda en temps dels **Sasànides** sobre l'antiga **Ruta de la Seda**; i **Zahedan**, ciutat majoritàriament sunnita —a diferència de la resta del país que és xiïta— pròxima a la frontera de **Sistan** i **Balutxistan** i **Afganistan**, on vam

Ciutadella de Bam



agafar el tren que ens portaria a la ciutat paquistanesa de **Quetta**, després de 33 hores de viatge poc confortables. Quetta, enclavada en la història mil·lenària i on els seus pobladors encara vesteixen amb vestits tradicionals, és la capital de la província de **Belutxistan**, que es troba aproximadament a 80 km de la frontera amb **Afganistan**.

El nom significa "fort" i la ciutat, ubicada a les àrides muntanyes situades entre els passos del **Bolan** i **Khojak**, va ser fundada per controlar la ruta entre la vall de l'**Indo** i la ciutat afgana de **Kandar**. De Quetta vam anar en tren fins a **Lahore**, capital de la província del **Punjab**, centre industrial i cultural important de **Pakistan**, amb monuments de gran rellevància. De l'estació del



Nord de Pakistan

tren vam anar en un taxi fins la frontera pakistanesa-hindú. Quan vam arribar a l'Índia vam notar un tracte més amable, res a veure amb el que vam tenir a la frontera paquistanesa on fins i tot els policies tenien comportaments de dubtosa honorabilitat. **Pakistan** i l'Índia tenen una història comuna, tots dos països van formar part de l'imperi britànic des de 1756 fins 1947, quan es van independitzar de la **Gran Bretanya**. **Islamabad** - nom que vol dir "**Ciutat de l'Islam**" - és la capital del **Pakistan** des de 1967 quan va substituir a **Karachi**. Islamabad és una ciutat nova construïda a principis de la dècada de 1960.

El santuari dels Sijs

Entrem a l'Índia per Amritsar, ciutat que pren el seu nom de l'estany sagrat del Temple Daurat. És una població situada a 24 kilòmetres de la frontera pakistanesa essent l'únic punt per passar a **Pakistan** per terra. És la zona més rica de l'Índia i també una de les més conflictives degut a enfrontaments religiosos entre els sijs i els hindus. **Un dels majors atractius de la ciutat és el Temple d'Or (Harimandir Sabih-El Temple de Déu), el santuari sagrat més important dels sijs on es troba la**

còpia original del Granth Sabih, la Bíblia d'aquesta confessió. Segons el sijisme, la meta del ésser humà ha de ser la unió amb Déu. Personalment, he de dir, que entrar dintre d'aquest temple ha estat una de les meves millors experiències. A 380 kilòmetres es troba **Nova Delhi** fins on ens vam desplaçar en tren. Delhi ha estat testimoni dels fets més importants de la història del país. La seva situació estratègica, un important creuament de camins que comunicava la **Vall del Ganges** amb la de l'**Indo** i les regions d'**Afganistan** i de l'**Himalaya**, han propiciat el seu creixement. Vam gaudir molt visitant el **Raj Ghat**, un parc de gran bellesa on hi ha una plataforma de marbre negre que assenyalava el

lloc on han estat incinerats el **Mahatma Gandhi**, el **Pandit Nehru** i **Indira Gandhi**, i el **Red Fort**, construcció típicament hindú amb jardins i pavellons envoltat d'uns murs de pedra de gres vermella. L'Índia és una terra considerada per moltes persones de gran espiritualitat al ser origen de l'hinduisme i país natal de **Buda**. L'Índia també és bressol del sikhisme i el jainisme, i santuari d'una de les religions més antigues del món, el zoroastrisme. Les diferents religions han coexistit des de temps remots sense majors complicacions. **La doctrina de la no violència va sorgir i es va desenvolupar a l'Índia. La seva figura més representativa és Mahatma Gandhi.**

Nova Delhi és una excel·lent base per anar a altres llocs del país com **Agra**, on vam anar a visitar una de les grans meravelles arquitectòniques del món i l'obra més important de l'imperi Mogol, el **Taj Mahal**, aixecat a les riberes del riu **Yamuna**. **És una tomba que el monarca Sha Vahan va fer construir entre 1631 i 1648 per la seva esposa més jove, Mumtaz Mahal, que va morir de part després d'haver donat a llum 14 fills.** També cal destacar el **Fort d'Agra** o Fort Vermell pel seu color, un altre exemple de l'arquitectura mogol.



Temple Daurat. Amritsar



Taj Mahal

De nou vam agafar un tren que en aquesta ocasió ens va portar fins a prop de la frontera amb **Nepal**. Va ser molt curiós creuar la frontera caminant i portant nosaltres mateixos les maletes. De seguida, vam llogar un cotxe que ens va traslladar fins a **Katmandú**, la capital del **Nepal**, un país que té les muntanyes més altes del món, els **Himàlaies**, amb els cims més emblemàtics del planeta. El **Nepal** també és un país poc desenvolupat amb un índex de pobresa que afecta el 80 per cent de la població. **Tota la regió té una elevada espiritualitat on conviu l'hinduisme i el budisme. Precisament Buda va néixer en territori nepalès, en la ciutat de Lumbini, fronterera amb l'Índia.** A **Katmandú** vam agafar un avió que ens va traslladar a **Lhasa**, capital del **Tibet**.

El sostre del món

Durant segles el Tibet s'ha mantingut aïllat del món. El caràcter inaccessible de la regió, protegida per muntanyes molt elevades, limitava els contactes amb l'exterior. En l'actualitat,

el Tibet, conegut també com el sostre del món, està sota el domini del govern xinès, i es constituí l'any 1965 en una regió "autònoma" de TAR, de la **Xina**. La rebuda no va ser com esperàvem. El responsable de l'agència xinesa que vam contractar a Espanya no va fer bé els deures i ens va deixar penjats sense un paper essencial per poder entrar al **Tibet**. Durant cinc hores vam estar detinguts sense passaports per la policia xinesa buscant l'hotel que se suposava ens havia reservat l'agència. L'ajuda del propietari de l'agència de viatges Drolma, que vam conèixer quan vam arribar a l'aeroport ens va salvar de la delicada situació. Amb un bon sopar i uns quants

dolars vam recuperar els nostres passaports i la nostra llibertat. A més vam aconseguir un hotel més a prop del **Palau Potala**, la residència del líder espiritual i polític de la nació, el **Dalai Lama (el Rei Déu)**, fins que es va veure obligat a marxar a l'exili l'any 1959 després que **les tropes comunistes de Mao envaïssin el país el 1950**. Els tibetans mai s'han doblegat a l'ocupació xinesa i han practicat una obstinada resistència, tot i que el control ferri de la Xina hagi aconseguit imposar-se. Després de la incorporació de l'antic **Tíbet** independent a la **República Popular** s'ha produït l'arribada massiva de població xinesa, de l'ètnia han principalment, el que ha dividit **Lhasa** en dues ciutats: **la moderna xinesa i la vella tibetana**. Però els xinesos han, molts d'ells funcionaris, no es queden en el Tibet i regressen als seus llocs d'origen quan tenen l'oportunitat.

Durant l'estada a **Lhasa** vam notar els 4.000 metres d'alçada de la ciutat. Tot i això vam recórrer gran part de la ciutat caminant com ens agrada fer i la millor manera per conèixer els llocs. Vam pujar, no sense esforç al **Potala**, visita obligada per conèixer la cultura i història del Tibet.

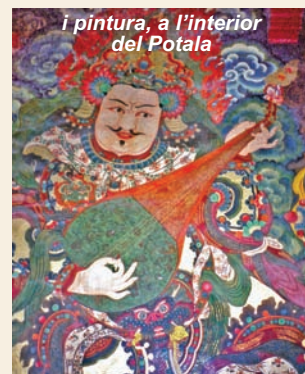
El palau és la màxima representació de l'arquitectura tibetana i la representació terrenal del palau Celestial d'Avalokiteswara, el Buda d'infinita compassió l'encarnació del qual és atribuïda al Dalai Lama. Construït inicialment en el segle VII com a una fortalesa per al primer Songsten Rompo, va ser ampliat a l'estructura actual durant el segle XVII pel **cinquè Dalai Lama**. Des de les seves terrasses es contempla una vista magnífica de Lhasa. El 2001 va ser declarat **Patrimoni de la Humanitat** per la **UNESCO**. La ciutat acull altres temples importants com el de **Jo-**



Lhasa



Representació animal



i pintura, a l'interior del Potala

khang, en el cor de la vella Lhasa, on hi ha la relíquia religiosa més valuosa, el **buda Shakyamuni** d'or, i el **Monestir Drepung**, del que diuen que és un dels més grans del món i que allotja més de 10.000 monjos. De Lhasa vam anar en avió a Chengdu, capital de la província de Sichuan al sud-oest de la Xina amb prop de deu milions d'habitants. Allà vam visitar el Centre per a la investigació i la reproducció de l'ós Panda Gegant (acull actualment 21 pandes gegants, 20 pandes vermells i altres animals en perill d'extinció), vam veure algun exemplar, i ens vam acostar fins la gran estàtua de cos sencer de Mao Tse-Tung de 20 metres d'alçada que encara es manté a la plaça Tianfu.



prendre de l'exterior va ser el budisme i el marxisme, i hi ha qui diu, també, que els xinesos van prendre el pentagrama musical de Pitàgores.

La dinastia Tang (618 – 908 d. de C.), va ser considerada com el període més gloriós de la història de la Xina. Les conquestes militars van restablir el control xinès de la Ruta de la Seda, i la societat es va internacionalitzar, prenent contacte amb Pèrsia, Índia, Indonèsia i Japó. Durant la nostra estada a Beijing, la segona ciutat més gran després de Shanghai, vam tenir temps per visitar la Gran Muralla xinesa, construïda fa uns dos mil anys per ordre de l'Emperador Qin Shihuang, durant la dinastia del mateix nom i quan va consolidar el seu imperi, per a defensar al seu regne de les tribus nòmades dels voltants i simbòlicament també per unir les diferents ètnies en un sol poble xinès.

Cultura mil·lenària

A l'endemà un avió, el quart i últim del viatge, ens va portar a Beijing, la capital de la Xina, un país mil·lenari ple de mites i llegendes i una gran cultura que de fa segles ha captivat Occident. De la Xina procedeixen la pólvora, els focs artificials, l'escriptura, la pasta (duta per Marco Polo a Itàlia) i una llarga llista d'invents d'aquesta antiga civilització que s'han estès per tot el món, mentre que la pròpia Xinesa va romandre bastant hermètica al seu exterior. Cap poble va envair el país (excepte els mongols, que aviat van ser derrotats) i l'única cosa que Xina va

La llarga muralla, que alguns diuen que es veu des de l'espai, cobreix 6.400 km des de la frontera amb Corea fins al desert de Gobi, creuant set províncies. Va arribar la seva major extensió sota la dinastia Ming. Vam veure la part més famosa de la Gran Muralla, la que es troba a Badaling, que va ser construïda el 1381, durant el regnat de l'emperador Hongwu, de la dinastia imperial Ming (1368-1644). Les parts de la muralla més visitades pels turistes s'han mantingut en bon estat o han estat reparades, però en moltes parts la muralla ha estat descuidada, i ha servit de zona de joc per als habitants o com a font de pedres per a la reconstrucció de cases i carrers. La Gran Muralla va ser designada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO el 1987.



Lhasa

En el nostre recorregut vam fer un alt a un parc temàtic, Peking en miniatura, molt pràctic per orientar-se un abans de visitar la ciutat. Després vam anar a veure les Tombes Ming, a 50 Kms. de Peking, on hi han enterrats 13 dels 16 emperadors de la dinastia Ming, així com 23 emperadrius, cortesans i concubines de la cort. El juliol de 2003 van ser declarades Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Durant el període de la dinastia Ming existia la creença que, una vegada morta, una per-



Palau d'Estiu. Vaixell de Marbre construït per ordre de l'Emperatriu Cixi, de la dinastia Qing, l'any 1755.

sona seguia tenint les mateixes necessitats que quan estava viva. Per això les tombes estan construïdes com si es tractessin de palaus. En les tombes s'han trobat més de 3.000 objectes diversos, molts d'ells d'ús quotidià, com vestits de seda o ornaments fabricats en or, plata o jade

Una visita obligada era la Ciutat Prohibida, un dels pocs exemples arquitectònics que queden del passat, ja que la majoria de les construccions eren de fusta i a causa de les contínues guerres i invasions que va sofrir el país al llarg dels segles, gran part dels edificis antics han desaparegut. **Construïda l'any 1400, se l'anomenava Ciutat Prohibida perquè ni els plebeus ni els estrangers van poder arribar als seus límits durant 500 anys de regnat d'emperadors Ming i Ping fins a la caiguda de l'últim emperador a principis del segle XX.**

Encara que les estructures més primitives de la Ciutat Prohibida són de l'època Kublai Khan la majoria del complex es deu als Ming en el segle XV. És un complex dissenyat segons regles geomàntiques de simetria, una idea que es completava amb la creença tradicional que Beijing era el centre de l'univers i la Ciutat Prohibida el centre de Beijing. Allí va viure l'últim emperador xinès, la història del qual va ser duta al cinema per Bernardo Bertolucci a "L'últim emperador". La UNESCO la va declarar Patrimoni Cultural de la Humanitat el 1987. El Palau Imperial està situat al nord de la Plaça de Tiananmen. El nom d'aquesta plaça significa «la porta de la pau celestial», i està gravat en una gran pancarta vermella, al costat del gegantí retrat de Mao Tse Tung que anuncia el seu mausoleu. És la plaça més gran del món amb les seves 14 hectàrees de superfície. **L'1 d'octubre de 1949 Mao va proclamar aquí la instauració de la República Popular.** Tiananmen ha ocupat un



lloc central també com a escenari del descontentament i l'oposició estudiantil al govern comunista; l'episodi més dramàtic va ser la coneguda revolta estudiantil de maig de 1989, les imatges de violència i repressió del qual van donar la volta al món.

En la part meridional de la ciutat es troba el Temple del Cel (Tian Tan), un dels temples més coneguts i bonics. Hi ha dues magnífiques construccions cerimonials de forma rodona que antigament eren capelles en les quals els emperadors xinesos veneraven als seus déus. Es consideren un dels majors assoliments arquitectònics de la Xina tradicional. Es va construir totalment de fusta, sense utilitzar cap clau. L'edifici més important és el Palau de les Rogatives per les bones collites, on l'Emperador anava cada any a passar una nit de dejuni i a resar. Per concloure la nostra estada a Beijing vam voler veure el Palau d'Estiu, situat a l'oest de Beijing, a uns



Palau del Cel. Beijing



La Ciutat Prohibida



Estació de Beijing amb el Transmongolà

20 Kms. de la Ciutat Prohibida. Construït originalment durant la **Dinastia Jin (1115-1234)**, aquest complex s'estén al llarg de 3 pujols i conté 5 jardins que conformen l'arquetip xinès. Comprèn tres zones: **la Residència Imperial, el Pujol de la Longevitat i el Llac Kunming**. Durant la **Dinastia Qing (1644-1911)** es va convertir en la seu de les famílies reals per al seu descans i entreteniment estival. El 1998, la **UNESCO** el va declarar **Patrimoni Cultural de la Humanitat**.

El Transmongolà

Vam sortir de l'estació de tren de Beijing i, durant sis llargs dies, **vam viatjar en el Transmongolà fent un recorregut de 7.661 quilòmetres**. Vam travessar part del desert del **Gobi** a Xina, l'estepa de **Mongòlia**, el llac **Baikal** -un dels últims paratges sagrats de la naturalesa-, l'extensa taiga siberiana i les forests **Urales** -la frontera entre Europa i Àsia- fins a arribar a **Moscú**, la capital de **Rússia**. És una experiència única i molt enriquidora travessar tots aquests països per terra. Es pot descobrir des de paisatges de gran bellesa -com són les cases típiques de fusta i colorides de **Siberia** enmig d'un camp verd i florit a l'estiu- fins a llocs on es percep la pobresa i escassetat de recursos -antigues ciutats industrials amb fàbriques



Museu d'Història, Plaça Roja. Moscou

Mundial de la UNESCO. També vam anar al **mausoleu de Lenin** on es pot visitar el seu cos embalsamat. L'anècdota d'aquest fet és que el líder comunista mai va voler estar exposat d'aquesta manera. Però el partit no va respectar el seu parer. Dos dies després agafàvem un nou tren, amb un recorregut més curt -només vam travessar **Bielorrússia i Polònia**-, que ens va deixar a **Berlín**, la capital d'**Alemanya**, una ciutat que després de la reunificació de les dues Alemanyes ha tornat a ser una gran metròpoli que atrau milions de persones de tot el món cada any. Pocs pobles estan tan orgullosos de la seva terra natal com els alemanys i pocs han sabut conservar i apreciar aquesta excepcional herència com ells. No ens vam poder estar de fer una parada a **la Porta de Brandenburg, un dels grans símbols de la ciutat**. I com a punt final abans d'arribar a Barcelona vam fer escala a **Àmsterdam**, també coneguda com la **Venècia del Nord**. És la capital constitucional d'**Holanda** i des del segle XVII un important centre financer i cultural. **Passejant pels seus històrics carrers sota uns núvols amenaçadors vam fer un repàs d'aquests 43 dies de viatge que arribaven a la seva fi però que guardariem a la nostra memòria per sempre més.** ☐



Porta de Brandenburg, Berlín

PRESENTACIÓ DE LA CAPITAL DE LA CULTURA CATALANA PERPINYÀ 2008 A LA MINISTRA DE CULTURA DE FRANÇA

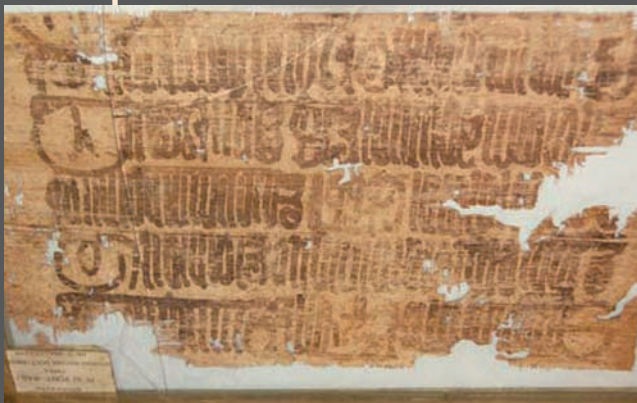
El dia 13 de setembre **Xavier Tudela**, president de l'organització **Capital de la Cultura Catalana**, va presentar a la ministra de cultura de França, **Christine Albanel**, la **Capital de la Cultura Catalana**, que l'any vinent serà **Perpinyà**. Tudela i **Jaume Roure**, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de **Perpinyà**, es van reunir amb la ministra de cultura francesa a aquesta ciutat de **Catalunya del Nord**. En el decurs de l'entrevista, Albanel va comentar que *"com a occitana entenc una mica el català i si m'és possible amb molt de gust us acompanyaré durant Perpinyà 2008"*.



La **Capital de la Cultura Catalana** té com a objectius els de contribuir a ampliar la difusió, l'ús i el prestigi social de la llengua i cultura catalanes; incrementar la cohesió cultural dels territoris de llengua i cultura catalanes

SEGONA PART DE L'INVENTARI PAPIROLÒGIC DE CATALUNYA

La revista **Auriga** i l'organització **Capital de la Cultura Catalana** han presentat el mes de setembre un estudi del conjunt de papirs que hi ha a l'**Arxiu Capitular de la catedral de Barcelona**.



Aquest conjunt de papirs correspon a la segona part de l'**Inventari Papirologic de Catalunya**, coordinat per **Montserrat Tudela**. Es el primer recull de documents antics escrits sobre paper del nostre país, que és el lloc d'Estat espanyol on més n'hi ha.

Els deu papirs de la catedral de **Barcelona** -tot i que no estan desxifrats- estan datats entre el segle VI i VII.

Es van trobar a la coberta de pell d'un còdex del segle VIII titulat les **Homilies de Sant Gregori**, arrugats. Servien de relligadura. Talment material de rebuig.

El 1927 es van portar a restaurar a la **Biblioteca Apostòlica Vaticana**. Una vegada retornats resten a l'**Arxiu Capitular** de la catedral de **Barcelona**. El contingut dels textos encara no s'ha pogut desxifrar, car no s'han estudiat a fons.

Possiblement, amb motiu de l'**Inventari Papirologic de Catalunya** els estudiosos hi dedicaran més esforços, atès que papirs d'aquesta mena en resten molt pocs en el món.

LLEIDA 2007 ACULL LA RECREACIÓ DE LA FUNDACIÓ DE LA CORONA D'ARAGÓ

Amb motiu de la **Capital de la Cultura Catalana** d'enguany, el diumenge dia 30 de setembre l'**Associació de la Festa de Moros i Cristians de Lleida** va representar al **Turó de la Seu Vella** l'enllaç de **Peronella d'Aragó** i **Ramon Berenguer IV**.

Jaume Aluja, president de l'associació, va presentar al **Centre Internacional de Premsa de Barcelona** aquesta recreació històrica que enguany se celebra per primera vegada però que té voluntat de representar-se anualment.

A l'escenificació de les noces reials de **Ramon Berenguer IV**, comte de **Barcelona**, i la princesa **Peronella d'Aragó** van intervenir més de 150 participants entre actors, dansaires i figurants.





El passat 24 de setembre un grup de membres de l'Institut i l'Associació Hispano-Egípcia, convidats en qualitat de socis del Reial Cercle Artístic de Barcelona, van assistir a l'exposició.

Joan Abelló a Egipte

Va presentar l'acte el Sr. Don Hamdi Zaky, ex-conseller d'Egipte de Turisme per Espanya i Portugal. També hi va estar present a l'acte el periodista de renom Josep M. Cadena.



Salutacions d'uns amics catalans (*Raimon i Carmina*) des de Badaling, La Gran Muralla de la Xina.



Casal Català de Costa Rica

El passat 11 de setembre "La Diada", dos membres de l'Institut, en Josep M. Muntada i Francisca Ramos, en el viatge que varen fer a Costa Rica, varen passar pel Casal Català de Costa Rica, on van ser molt ben rebuts pel seu President Antonio Burgués i participaren junt amb els socis del Casal de tots els actes de la festa de "La Diada", i que pel fet d'estar tan lluny de casa va ser especialment emotiva.

El Casal Català de Costa Rica va ser fundat el 23 de març de 1982, o sigui que enguany fa 25 anys que un grup d'homes i dones van decidir crear una llar per als catalans que vivien a Costa Rica. El 28 del passat juny es va celebrar la inauguració oficial d'una nova seu i durant l'acte es va descobrir una placa de marbre commemorativa gravada amb els emblemes de la Generalitat i del Casal.

Al Casal s'hi fan diverses activitats i actes culturals; conferències, teatre, dansa, música popular, festes, cursos de cuina i de català, entre d'altres.





EL PRIMER CENTRE de BELLESA a DOMICILI

- Acció fermesa
- Acció cel·lulitis
- Acció lifting
- Acció relaxació
- Acció benestar

SALUT i BELLESA

Demana informació i et farem una demostració gratuïta sense compromís.
Finançament desde 32 € al mes.

Teresa March 620 979 506
contestador 93 221 05 99

Lluís Santos 662 180 042
e-mail: salud-i-belleza@hotmail.com

MERC@HARD
INFORMÀTICA



INFORMÀTICA:

- VENTA DE ORDINADORS.
- MANTENIMENT.

COMUNICACIÓ:

- INTERNET.
- PÀGINES WEB.

Us desitjem

BONES FESTES

i un feliç... 2008!





SALVADOR DALÍ

ESCUPTOR



*Elefant Còsmic. Bronze fos a la cera perduda. Obra original de Salvador Dalí.
Pertanyent a la col·lecció Clot i creat al voltant de 1970.*

*La Sala Güell, situada a l'edifici del Reial Cercle Artístic, Palau Pignatelli,
C/. Arcs n.º 5 de Barcelona. Presenta la mostra "Dalí escultor".
Una ocasió única de contemplar obres procedents de varies col·leccions privades.*